

IZDAVAČ: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine,
Đoke Mazalića broj 3, 71000 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina,
Telefon: (+ 387 33) 208-253,
Fax: (+ 387 33) 209-475,
E-mail: agenrzbh@bih.net.ba

ZA IZDAVAČA: Huso Sarić, dipl. ecc, v.d. direktora

REDAKCIONI ODBOR: Miralem Šarić,
Alma Spahi,
Olivera Vujičić,
Samir Zuko,
Siniša Veselinović,
Sanela Zeljković.

PREVOD: ISC d.o.o. Sarajevo

REDAKTURA I LEKTORISANJE: Hajdar Arifagić

ŠTAMPA: ARKA PRESS d.o.o. Sarajevo

TIRAŽ: 200 primjeraka

Publikovanje i umnožavanje u obrazovne i nekomercijalne svrhe je dozvoljeno, uz saglasnost izdavača.
Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka navedu izvor.

Za sve informacije u vezi sa ovom publikacijom kontaktirati sa Grupom za domaće tržište rada Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, tel. (+387 33) 208-253.

SADRŽAJ

<i>Uvod</i>	3
<i>Pregled registrovane zaposlenosti i nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini 1998-2004</i>	4
<i>Sistem službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini</i>	5
<i>Osnovni podaci i organizaciona shema Agencije za rad i zapošljavanje BiH</i>	6
<i>Savjetodavni odbor Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine</i>	7
<i>Zakon o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine</i>	8
<i>Aktivnosti Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine</i>	12
<i>Program rada Agencije za 2005. godinu</i>	32
<i>Analiza stanja tržišta rada u Bosni i Hercegovini</i>	36
<i>Statistički pregled</i>	43
<i>Tabela 1. Pregled registrovane zaposlenosti – BiH / entiteti</i>	44
<i>Tabela 2. Zbirna tabela – Pregled zapošljavanja i lica koja traže zaposlenje sa 30.09.2005.</i>	45
<i>Tabela 3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica sa 30.09.2005. godine – BiH / entiteti</i>	47
<i>Tabela 4. Struktura registrovane nezaposlenosti po stepenu obrazovanja – BiH / entiteti</i>	48
<i>Tabela 5. Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih u Bosni i Hercegovini Korisnici novčane naknade – BiH / entiteti</i>	49
<i>Tabela 6. Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih u Bosni i Hercegovini Korisnici zdravstvenog osiguranja – BiH / entiteti</i>	50
<i>Izvori podataka i metodološka objašnjenja</i>	51

UVOD

Poštovani čitaoci i korisnici,

Zadovoljstvo nam je obavijestiti vas da je Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine u sklopu svojih aktivnosti pokrenula "Bilten" kao izvor informacija o stanju u oblasti rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.

Trenutno stanje u državi, koje je posljedica ratnih razaranja, procesa tranzicije i privatizacije, kao i reforme privrede i ekonomije, ima nemjerljiv uticaj na sve segmente privrednog i društvenog života, ali sigurno najozbiljniji uticaj ima na oblast rada, zapošljavanja i socijalne politike. Takvo stanje dovodi Bosnu i Hercegovinu u sam vrh zemalja sa izraženim problemom nezaposlenosti, ne samo ljudskog faktora, nego i ostalih faktora proizvodnje.

Zapošljavanje, socijalna i materijalna sigurnost su jedno od osnovnih ljudskih prava ugrađenih u svim međunarodnim konvencijama. Jedan od osnovnih ciljeva svakog društva i zajednice je stvaranje uslova da se svakoj radno sposobnoj osobi ponudi adekvatno radno mjesto. To je jedan od glavnih ciljeva svakog naprednog društva.

S obzirom na to da se Bosna i Hercegovina nalazi na početku procesa učlanjenja u Evropsku uniju, sa kojom je politički odnos definisan kroz Proces stabilizacije i pridruživanja, potrebno je da naša zemlja donese odgovarajuće prioritetne mjere iz oblasti rada, zapošljavanja i socijalne politike koje će biti usklađene sa pravnom regulativom Evropske unije.

Evidentno je da je u Bosni i Hercegovini potrebno reformisati tržište rada, što podrazumijeva restrukturiranje javnih institucija iz oblasti rada, zapošljavanja i socijalne politike na svim nivoima vlasti, a sve radi stvaranja kadrovski osposobljenih, efikasnih i informaciono-modernih servisa sa funkcionalnom organizacijom, i to od nivoa države pa do lokalne samouprave. Samo funkcionalno organizovane javne institucije mogu u budućnosti kvalitetno odgovoriti globalnim i brzim promjenama koje će se odigravati u oblasti tržišta rada i zapošljavanja.

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine u saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH i drugim institucijama na svim nivoima u Bosni i Hercegovini će kontinuirano raditi na kvalitetnom rješavanju problema koji opterećuju Bosnu i Hercegovinu u oblasti rada i zapošljavanja.

Samo postojanim i upornim radom možemo ispuniti komplementarne ciljeve i prioritete, a to su: povećanje zaposlenosti i kvaliteta rada i produktivnosti, postizanje socijalne kohezije i uključenosti, i na taj način poboljšanje životnih i radnih uslova i povećanje stepena participacije socijalnih partnera kod donošenja ekonomsko-socijalnih odluka. Naš krajnji cilj je ekonomska i socijalna sigurnost, u kojoj pojedinac neće imati potrebe razmišljati o odlasku u treće zemlje.

Nadamo se da će aktivnosti Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine pomoći u dostizanju razvojnih ciljeva našega društva. Svaka primjedba, pohvala i sugestija u vezi sa radom Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i samog "Biltena" je dobrodošla.

Nadamo se da će vas sadržaj "Biltena" zadovoljiti kvalitetom i da ćete u njemu naći sve potrebne informacije za koje ste zainteresovani.

S poštovanjem,

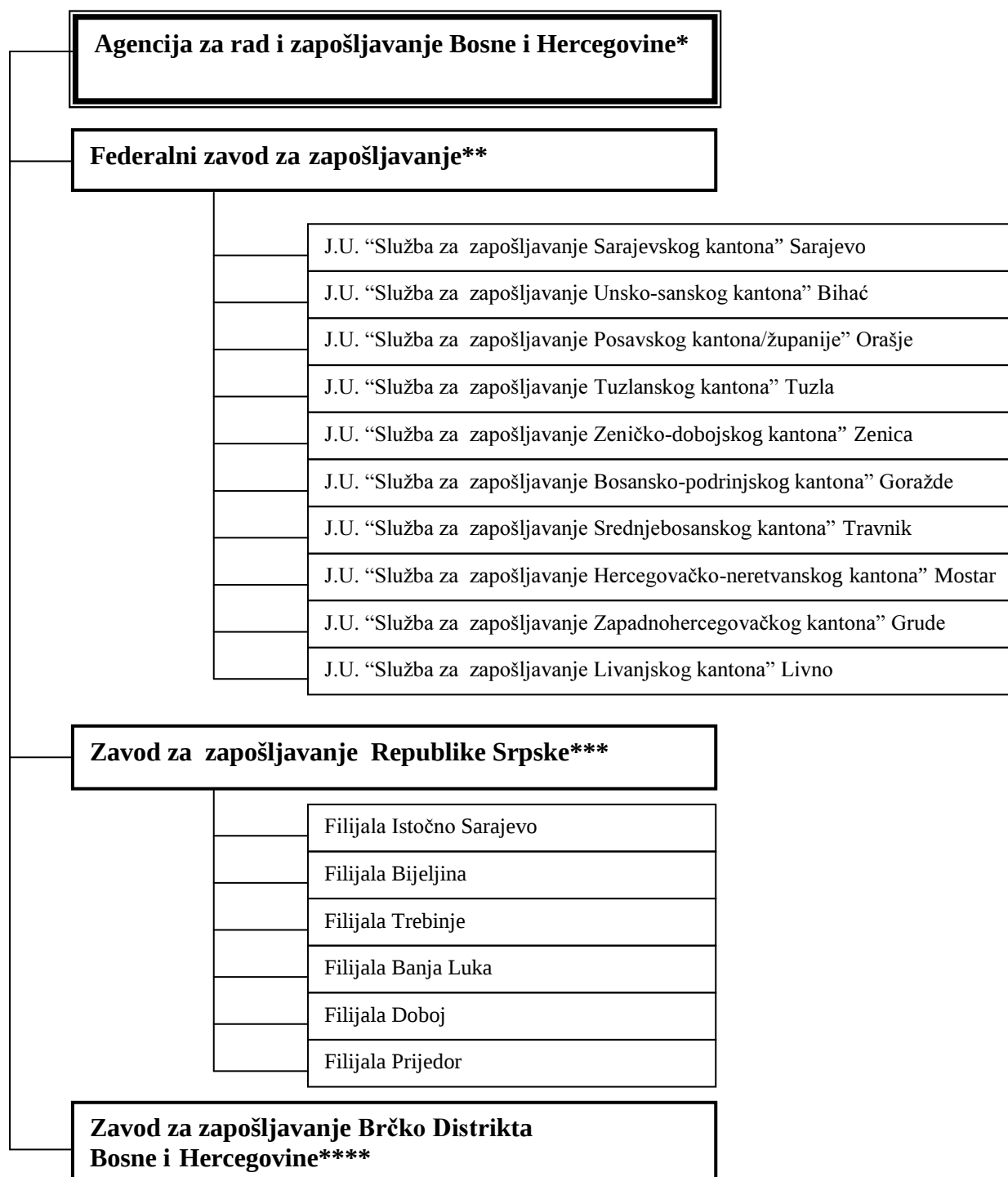
Redakcioni odbor

PREGLED STANJA REGISTROVANE ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD 1998-2004.

Aplikacija - obilježja		XII 1998	XII 1999	XII 2000	XII 2001	XII 2002	XII 2003	XII 2004
Broj zaposlenih	Bosna i Hercegovina	651.314	630.890	640.553	625.643	637.660	634.046	638.984
	Federacija BiH	407.047	410.104	411.305	405.689	390.201	387.294	389.523
	Republika Srpska	244.267	220.786	227.748	219.954	234.713	234.685	236.940
	Brčko Distrikt BiH	-	-	-	-	-	-	12.521
Broj nezaposlenih	Bosna i Hercegovina	398.496	409.290	421.197	422.155	441.875	459.604	484.307
	Federacija BiH	256.487	261.793	261.773	269.004	290.715	304.830	323.984
	Republika Srpska	142.009	147.497	153.264	137.949	134.990	138.111	142.462
	Brčko Distrikt BiH	-	-	-	-	-	-	17.861
Stopa nezaposlenosti	Bosna i Hercegovina	38,0%	39,3%	39,7%	40,3%	40,9%	42,0%	43,12%
	Federacija BiH	38,7%	39,0%	38,9%	39,9%	42,7%	44,0%	44,85%
	Republika Srpska	36,8%	40,0%	40,2%	38,5%	36,5%	37,0%	37,46%
	Brčko Distrikt BiH	-	-	-	-	-	-	36,38%*

* U procjeni stope nezaposlenosti u Brčko Distriktu BiH za 2004. godinu uračunata je i procijenjena zaposlenost u neformalnom sektoru

ORGANIZACIJA SLUŽBI ZAPOSŁJAVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Finansijski izvori:

* Finansira se sa budžeta institucija Bosne i Hercegovine

** Finansira se iz doprinosa na zarade (2,5% -stopa doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti – 2,0% na BLD zaposlenog i 0,5% na BLD uplaćuje poslodavac)

*** Finansira se iz doprinosa na zarade (1% - stopa doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti na sva neto primanja zaposlenih, zdravstveno osiguranje iz budžeta Republike Srpske)

**** Finansira se iz doprinosa na zarade (1,5% -stopa doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti na BLD zaposlenog)

OSNOVNI PODACI I ORGANIZACIONA SHEMA AGENCIJE ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE

Naziv: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine

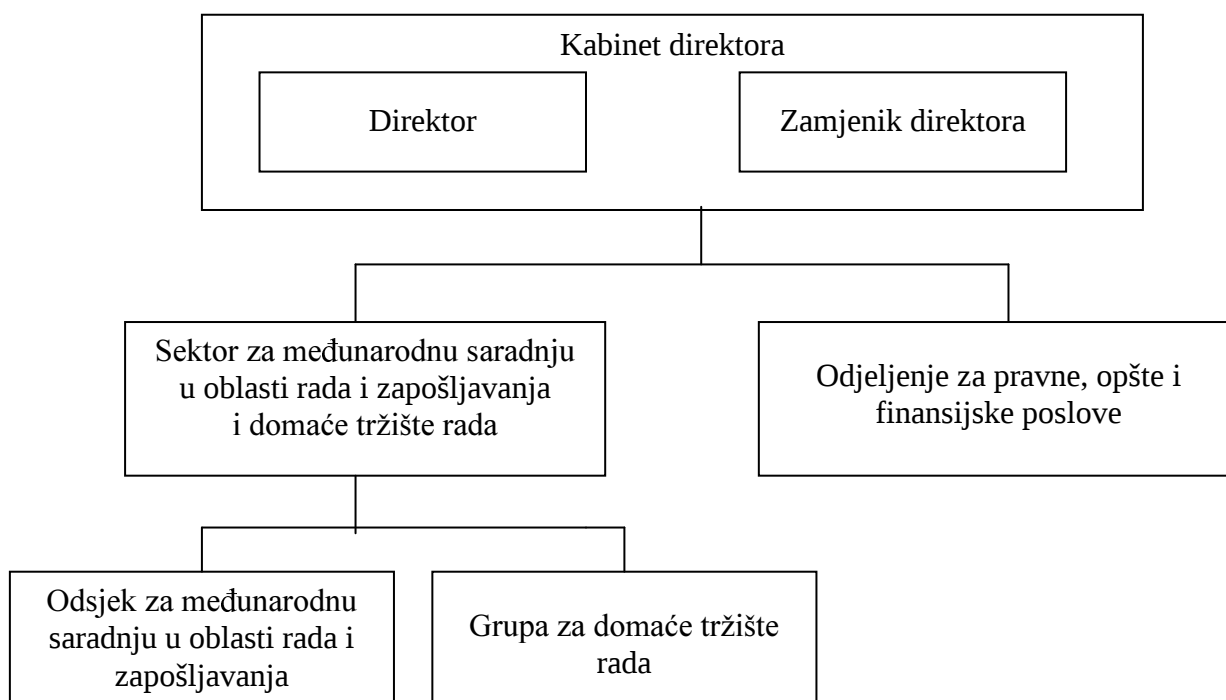
Sjedište: Đoke Mazalića br. 3, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Telefon/fax: (+387 33) 208-253, 209-475

E-mail: agenrzbh@bih.net.ba

Pravni oblik: samostalna upravna organizacija

Osnovna zakonska podloga: Zakon o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine

- ❖ Agencija za rad i zapošljavanje BiH trenutno zapošljava 17 radnika i kadrovski je popunjena sa 94,4%.
- ❖ Agencija za rad i zapošljavanje BiH ima Savjetodavni odbor Agencije čiji članovi se biraju na sljedeći način:
 - 3 člana –imenjuje Ministarstvo civilnih poslova BiH
 - 1 člana –imenjuje Vlada Federacije BiH
 - 1 člana –imenjuje Vlada Republike Srpske
 - 1 člana –imenjuje Vlada Brčko Distrikta BiH
- ❖ Direktor Agencije i njegov zamjenik i direktori entitetskih zavoda za zapošljavanje po funkciji učestvuju u radu Savjetodavnog odbora bez prava odlučivanja o pitanjima koja se odnose na rad Agencije.

*Napomena: Kada je donošen Zakon o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, nije bio formiran Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

SAVJETODAVNI ODBOR AGENCIJE ZA RAD I ZAPOŠLJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine konstituisan je Savjetodavni odbor Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Savjetodavni odbor). Članove Savjetodavnog odbora su imenovali Ministarstvo civilnih poslova, Vlada Republike Srpske i Vlada Brčko Distrikta BiH. Imenovanje predstavnika Vlade Federacije BiH još je u toku.

Članovi Savjetodavnog odbora koji po funkciji učestvuju u radu Savjetodavnog odbora su direktor i zamjenik direktora Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, te direktori Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH.

Konstituirajuća sjednica Savjetodavnog odbora održana je 10.02.2005. godine. Tom prilikom su članovi Savjetodavnog odbora izabrali doc.dr. Jasminku Gradašćević-Sijerčić da obavlja funkciju predsjedavajućeg Savjetodavnog odbora, a gospodina Rajka Kličkovića za zamjenika predsjedavajućeg. Na istoj sjednici je donesen Poslovnik o radu Savjetodavnog odbora.

Članovi Savjetodavnog odbora su dali pozitivno mišljenje na Program rada Agencije za 2005. godinu, kao i na sve aktivnosti koje Agencija realizuje i planira realizovati u budućnosti.

Doc.dr. Jasminka Gradašćević-Sijerčić podnijela je ostavku na članstvo u Savjetodavnom odboru u martu 2005. godine, te je pokrenuta inicijativa za imenovanje novog predstavnika Ministarstva civilnih poslova. Procedura je okončana imenovanjem dr. Fikreta Čauševića u Savjetodavni odbor, čiji mandat je verifikovan na drugoj sjednici Savjetodavnog odbora.

Na drugoj sjednici je gospodin Rajko Kličković izabran za predsjedavajućeg Savjetodavnog odbora, a gospodin Franjo Markota za njegovog zamjenika.

ZAKON O AGENCIJI ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština BiH, na 15. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 27.6.2003. godine i na 8. sjednici Doma naroda, održanoj 18.6.2003. godine, usvojila je

ZAKON *O AGENCIJI ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE*

I – OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom osniva se Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) kao samostalna upravna organizacija, uređuje njenu nadležnost i druga pitanja od značaja za organizaciju i funkcionisanje Agencije.

Član 2.

Agencija obavlja administrativne i druge stručne poslove iz oblasti rada i zapošljavanja u okviru nadležnosti utvrđenih zakonom, ako ti poslovi nisu stavljeni u nadležnost entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

II – AGENCIJA ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 3.

Agencija ima status pravnog lica.

Sjedište Agencije je u Sarajevu.

Član 4.

Agencija ima pečat koji je izrađen u skladu sa Zakonom o pečatu institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br.12/98).

Naziv Agencije i državni grb biće postavljeni na zgradi u kojoj je smještena Agencija.

Naziv Agencije biće napisan na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku latiničnim i ćiriličnim pismom.

Član 5.

Jezici koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini koristiće se ravnopravno u radu Agencije.

III – NADLEŽNOSTI AGENCIJE

Član 6.

Agencija je nadležna da:

a) obavlja međunarodno predstavljanje i saradnju sa međunarodnim organizacijama i izvršava međunarodne obaveze iz oblasti rada i zapošljavanja;

b) koordinira aktivnosti sa entitetskim vlastima i entitetskim zavodima za zapošljavanje u vezi sa zapošljavanjem u projektima od interesa za Bosnu i Hercegovinu;

c) prikuplja informacije o ponudi i potrebama radne snage na međunarodnom tržištu i dostavlja informacije entitetskim zavodima;

d) inicira sklapanje i potpisivanje međunarodnih ugovora iz oblasti rada, zapošljavanja i socijalnog osiguranja i prati njihovo provođenje;

e) prati provođenje konvencija Međunarodne organizacije rada i međunarodnih standarda u oblasti rada i zapošljavanja.

IV – UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA

Član 7.

Unutrašnja organizacija Agencije uređuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji koji donosi direktor, uz saglasnost Savjeta ministara.

V – OVLAŠTENJE, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI DIREKTORA AGENCIJE I NJEGOVOG ZAMJENIKA

Član 8.

(1) Direktor Agencije rukovodi radom Agencije.

(2) Direktor Agencije predstavlja i zastupa Agenciju, obezbjeđuje i organizuje izvršavanje zadataka u skladu sa zakonom, donosi podzakonske akte kada je za to ovlašten zakonom, izdaje druge akte u skladu sa ovlaštenjima, preduzima i druge mjere iz nadležnosti Agencije.

Član 9.

Direktor Agencije ima jednog zamjenika koji ga zamjenjuje u slučaju spriječenosti da obavlja funkciju.

Član 10.

(1) Direktora i zamjenika direktora Agencije imenovaće Savjet ministara Bosne i Hercegovine i biće iz različitih entiteta, na prijedlog ministra i zamjenika ministra civilnih poslova, vodeći računa o ravnopravnoj zastupljenosti svih naroda.

(2) Direktor i zamjenik direktora Agencije imenuje se na period od 4 godine.

Član 11.

Direktor Agencije, u saradnji sa zamjenikom direktora, priprema Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije.

VI – SAVJETODAVNI ODBOR AGENCIJE

Član 12.

(1) Agencija ima Savjetodavni odbor Agencije.

(2) Savjetodavni odbor Agencije daje:

- mišljenje u vezi sa razmatranjem politike rada, zapošljavanja i socijalnog osiguranja koje usvajaju nadležni organi u Bosni i Hercegovini;
- preporuke u vezi sa programom rada Agencije koji treba da usvoji Savjet ministara;
- mišljenje na izvještaje koji se dostavljaju po konvencijama Međunarodne organizacije rada;
- mišljenje na rad Agencije i daje preporuke u vezi sa poboljšanjem rada.

Član 13.

Savjetodavni odbor Agencije čine po jedan predstavnik entitetskih vlasti i Brčko Distrikta BiH, te tri člana koja predlaže Ministarstvo civilnih poslova. Direktor Agencije i njegov zamjenik i direktori entitetskih zavoda za zapošljavanje po funkciji učestvuju u radu Savjetodavnog odbora bez prava odlučivanja o pitanjima koja se odnose na rad Agencije.

Član 14.

Savjetodavni odbor donosi Poslovnik o radu.

VII – SREDSTVA ZA FINANSIRANJE RADA AGENCIJE

Član 15.

Sredstva za rad Agencije utvrđuju se u Budžetu institucija Bosne i Hercegovine.

VIII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje s radom Zavod za zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

Član 17.

Danom stupanja na snagu ovog zakona opremu, arhiv i imovinu Zavoda za zapošljavanje Bosne i Hercegovine preuzima Agencija.

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a biće objavljen u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 67/03.
27. juna 2003. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Šefik Džaferović, s.r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Velimir Jukić, s.r.

AKTIVNOSTI AGENCIJE ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE

Glavne aktivnosti Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) u 2004. i prvoj polovini 2005. godine bile su: praćenje stanja i tendencija na tržištu rada u Bosni i Hercegovini i okruženju, Evropi i svijetu, provođenje mjera Vijeća ministara Bosne i Hercegovine koje se odnose na oblast tržišta rada i stvaranje uslova za porast zaposlenosti i smanjivanje nezaposlenosti, harmonizacija propisa i zakona iz oblasti rada i zapošljavanja na nivou Bosne i Hercegovine kao i sa propisima i zakonima u zemljama članicama Evropske unije, iniciranje boljeg povezivanja i saradnje institucija iz oblasti rada i zapošljavanja na teritoriji Bosne i Hercegovine, prenošenje iskustava Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu s ciljem stvaranja pozitivnog ambijenta u državi za brži razvoj malih i srednjih preduzeća, uspostavljanje dobre međudržavne saradnje sa nacionalnim službama za zapošljavanje R Slovenije, R Hrvatske, Državne zajednice Srbije i Crne Gore, R Makedonije i R Albanije i SR Njemačke, a s ciljem rješavanja radno – pravne zaštite radnika iz Bosne i Hercegovine u ovim zemljama i iniciranje mogućnosti zapošljavanja naših radnika u tim zemljama kroz potpisivanje međudržavnih sporazuma za zapošljavanje između Bosne i Hercegovine i SR Njemačke, R Slovenije i R Hrvatske.

AKTIVNOSTI AGENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA NA MEĐUNARODNOM PLANU

Agencija je putem **Direkcije za Evropske integracije Vijeća ministara BiH** u januaru 2004. godine uključena u saradnju u okviru **projekta INTERREG IIIA – potprojekt SVILMA**. Ovim projektom se predviđa stvaranje jedinstvenog tržišta rada u jadranskoj regiji i međusobna saradnja nacionalnih službi za zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Italije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore i Albanije. Cilj projekta je stvaranje jedinstvene baze podataka tržišta rada jadranske regije po standardima koji se primjenjuju u Evropskoj uniji u oblasti rada i zapošljavanja i socijalne politike. Krajnji rezultat projekta će biti zapošljavanje državljana Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja uključenih u projekat u Republici Italiji.

U sklopu programa rada **projekta INTERREG IIIA – potprojekta SVILMA**, italijanska delegacija koja vodi i finansira kompletan projekat, sa dr. Tizianom Barone-om na čelu je posjetila Agenciju. Na sastanku koji je održan 21.06.2004. godine predloženi su termini, plan i ciljevi projekta. Delegacija Agencije učestvovala je u radu *Nadzornog odbora projekta INTERREG IIIA – Potprojekt SVILMA*, koji je održan 25. i 26.11.2004. godine u Peskari, Republika Italija. Tom prilikom su predstavnici nacionalnih službi za zapošljavanje Jadranske regije (Republika Italija, Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora, Republika Hrvatska i Republika Albanija) razgovarali o mogućnostima za stvaranje jedinstvenog tržišta rada, te su određeni konkretni akcioni planovi za izvršenje projekta.

Kao logičan nastavak saradnje, u Sarajevu je 01.06.2005. godine potpisan **Protokol o razumijevanju za razvoj i realizaciju projekta SVILMA** u okviru INTERREG IIIA, kojima su regulisana prava i obaveze Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Veneto Lavoro – vodećeg partnera koji zastupa ostale italijanske regije u okviru projekta.

Po završetku SVILMA projekta u oktobru 2006. godine, treba da bude u potpunosti uspostavljen NETWORK – BERZA RADA putem nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja jadranske regije.

Na poziv Zavoda za zapošljavanje regiona Veneto – Veneto Lavoro, Republike Italije, vodećeg partnera koji zastupa ostale italijanske regije u okviru projekta, delegacija Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine učestvovala je u međunarodnoj studijskoj posjeti delegacija zemalja istočnog Jadrana „Study visit EAC Delegations“, a pod nazivom „Upravljanje tržištem rada i zapošljavanje kroz informacioni sistem“, održanoj u Republici Italiji, u Rimu od 24. do 26.10.2005 godine i u Veneciji - Mestre od 26. do 28.10.2005. godine.

Učesnici su posjetili Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Republike Italije gdje im je gospođa dr Grazia Strano, generalni direktor sektora za opšti menadžment i tehnološke inovacije, prezentovala Izvještaj o usklađivanju ponude i potražnje na tržištu rada u Republici Italiji i način njegovog funkcionisanja na nacionalnom i regionalnom nivou.

Nakon završenih prezentacija u Ministarstvu za rad i socijalnu politiku, sve zemlje učesnice ove studijske posjete imale su organizovanu posjetu Nacionalnom zavodu za zapošljavanje Republike Italije. Predstavnici Nacionalnog zavoda zapošljavanja su nas upoznali o trenutnom stanju na tržištu rada Italije, kao i o budućim planiranim aktivnostima.

Drugog radnog dana studijske posjete delegacije zemalja istočnog Jadrana posjetile su regionalni zavod za zapošljavanje regiona Veneto – Veneto Lavoro, gdje im se pozdravnim govorom obratila gospođa Sandra Rainero, stručnjak za projekte u Veneto Lavoru i ukratko upoznala sa stanjem na tržištu rada u regionu Veneto. Nakon uvodnog upoznavanja gospođe Rainero sa situacijom na tržištu rada u regionu Veneto, prisutnima se obratio gospodin dr. Giorgio Santarelli, savjetnik i koordinator u EURES-u u ime regionalnog zavoda za zapošljavanje Veneto Lavoro, pri čemu je naglasio značaj nacionalnih i regionalnih informacionih sistema i načine njihovog uvezivanja sa evropskom berzom rada (EURES).

SARADNJA SA SVJETSKOM BANKOM

U saradnji sa predstavnicima Ministarstva civilnih poslova, Svjetske banke i OHR predstavnici Agencije su aktivno učestvovali na izradi Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije, koji je usvojen na sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine od 18.03.2004. godine.

Agencija je u aprilu 2004 učestvovala u radu "Drugog projekta podrške zapošljavanju" u organizaciji **Svjetske banke** kroz koji su obuhvaćeni programi: *Pilot projekat radnog prezapošljavanja* (PELRP), *Kredit za tehničku pomoć socijalnom sektoru* (SOTAC) i *Projekat lokalnih inicijativa* (LIP) – Mikrofinansiranje.

Agencija je u maju 2004. godine učestvovala na sastanku sa **Svjetskom bankom** po pitanju Pro - memorie Svjetske banke za novi kredit SOSAC II za prilagođavanje socijalnog sektora u Bosni i Hercegovini.

Direktor Agencije bio je član delegacije Bosne i Hercegovine koja je na poziv **Svjetske banke** boravila u studijskoj posjeti Australiji od 03.07. do 15.08.2004. godine radi upoznavanja sa sistemom i načinom rada australijskih službi za zapošljavanje. Glavni cilj ove studijske posjete je bio da se delegacija Bosne i Hercegovine, koju su činili predstavnici entitetskih zavoda i službi za zapošljavanje i entitetskih ministarstava za rad i socijalnu politiku, upozna sa najboljim iskustvima Komonvelta Australije u unapređenju aktivnih mjera tržišta rada.

U okviru studijskog putovanja, predstavnik Agencije je u skladu sa članom 6. stav 1. tačka d). Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 21/03) (u daljem tekstu: Zakon o Agenciji) kod Nacionalne službe za zapošljavanje Komonvelta Australije inicirao razgovore o Nacrtu Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Vlade Komonvelta Australije o boravku i zapošljavanju bosanskohercegovačkih državljana u Australiji. Na sastanku, koji je nakon toga održan sa ambasadorom Bosne i Hercegovine u Komonveltu Australiji, predstavnik Agencije je inicirao da pomenuti Nacrt ide u proceduru putem nadležnih organa, kako je to predviđeno zakonskim propisima.

SARADNJA AGENCIJE U OKVIRU PAKTA STABILNOSTI ZA JUGOISTOČNU EVROPU

Predstavnici Agencije su u organizaciji **Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu** učestvovali u radu okruglog stola održanog 26.-27.05.2004. godine u Bukureštu, o temi *Preduzetništvo i zapošljavanje u jugoistočnoj Evropi*. Rasprave koje su vođene tokom okruglog stola su bile: stvaranje uslova za brže zapošljavanje u maloj privredi; socio-ekonomska kohezija na Balkanu; obrazovanje radi lakšeg zapošljavanja; unapređenje poslovnih uslova za osnivanje novih malih i srednjih preduzeća; njegovanje preduzetništva i kreiranja posla; uloga regionalnih i lokalnih administracija u stvaranju pozitivnog makro i mikro ambijenta. Rezime ovog okruglog stola je da se saradnja nastavi i u budućnosti, s obzirom na to da su poduzetništvo i zapošljavanje, odnosno razvoj malih i srednjih preduzeća, jedna od mogućnosti za otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje visoke stope nezaposlenosti u regionu.

Predstavnici Agencije su u Skoplju 09.11.2004. godine učestvovali u radionici o temi *Regionalni aspekti promoviranja poduzetništva i zapošljavanja u jugoistočnoj Evropi* u organizaciji **Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu** i Vlade Republike Makedonije, uz pomoć Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD). Teme okruglog stola su bile: stimulisanje kreiranja posla kroz regionalni razvoj, stavljanje strategija regionalnog razvoja na pravo mjesto, isticanje strukture za lokalnu podršku i uvezivanje i suočavanje sa promjenama i restrukturiranjem u industriji. Cilj radionice je davanje zasluženog značaja razvoju sektora malih i srednjih preduzeća kako bi se omogućilo brže otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje visokih stopa nezaposlenosti u zemljama regiona.

Predstavnici Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine su učestvovali u radionici *Trening o lakšem zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi* koja je održana u Solunu 21. i 22.04.2005. godine u organizaciji **Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu** i **Evropske trening fondacije** (ETF).

(Slika 1)

Radionica je jedna od aktivnosti u okviru globalne teme "Razvoj preduzetništva i stvaranje zapošljavanja" organizovana kao odgovor na preporuke sa dvije prethodne konferencije, a specifični ciljevi radionice su da se uporede dostignuća i praznine u edukaciji i treningu nezaposlenih i da se identifikuje niz praktičnih koraka na nacionalnim i regionalnim nivoima kako bi se povećalo zapošljavanje.

SARADNJA SA MEĐUNARODNOM ORGANIZACIJOM RADA

U sklopu saradnje sa **Međunarodnom organizacijom rada** (u daljem tekstu: MOR), Agencija je učestvovala na više sastanaka i seminara koje je organizovala MOR, i to:

- seminar **MOR-a** održan 14. i 15.09.2004. godine u Sarajevu na temu: "Organizovanje javne državne administracije iz oblasti rada i zapošljavanja po konvencijama i preporukama MOR-a."

- seminar **MOR-a** održan u Banjoj Luci 07. i 08.12.2004. godine. Edukacija zaposlenih iz Agencije je bila usmjerena na upoznavanje sa konvencijama MOR-a, a naročito iz sljedećih oblasti:

- Administracija rada i nezvanično gospodarstvo, izazovi i trendovi;
- Implikacije provedbe Konvencije broj 150;
- Politika rada i statistika rada, prikupljanje podataka, uloga ministarstava, nadzor i procjena.

Glavni zaključci sa ovih seminara su da je potrebno sačiniti analize stanja iz oblasti rada, zapošljavanja i statistike, te da se daju prijedlozi mjera za bolje organizovanje i funkcionisanje ovih službi na nivou Bosne i Hercegovine.

- seminar MOR-a u Mostaru, 12. i 14.09.2005. godine, koji je održan u vezi sa projektom tehničke saradnje MOR-a, a čija je svrha pružanje tehničke pomoći ministarstvima nadležnim za pitanja rada i socijalne politike radi daljeg jačanja njihovih kapaciteta.

Nakon dvodnevnog rada učesnika su doneseni zaključci kojima je definisano:

- da se službenicima ministarstava rada pruži pomoć u naporima da se u Bosni i Hercegovini promovira rad dostojan čovjeka;
- da se administracije rada upoznaju sa dobrim međunarodnim iskustvima;
- da se pripremi plan rada za buduće aktivnosti u vezi sa modernizacijom oblasti rada i zapošljavanja.

SARADNJA SA SAVEZNOM AGENCIJOM ZA RAD SR NJEMAČKE

Na osnovu akta Ministarstva civilnih poslova u maju 2004. godine, Agencija je preuzela kompletnu korespondenciju sa **Saveznom agencijom za rad SR Njemačke** o pitanju ostvarivanja prava radnika iz Bosne i Hercegovine u vezi sa implementacijom Sporazuma o osiguranju za slučaj nezaposlenosti, zaključenog sa SFRJ 1968. godine, a koji je preuzela država Bosna i Hercegovina.

Agencija je u saradnji sa Saveznom agencijom za rad SR Njemačke organizovala ferijalnu praksu studenata iz Bosne i Hercegovine kod poslodavaca u SR Njemačkoj za vrijeme ljetnog raspusta za 50 studenata. U januaru 2004. godine testirani su prijavljeni studenti i sastavljena je lista najboljih kandidata koji su zadovoljili sve potrebne uslove. Nakon tri mjeseca studentima su uručene konkretne radne ponude njemačkih poslodavaca, dobivene od ZAV-Centralne službe. Svi pomenuti studenti imaju pozitivna iskustva o obavljenoj praksi.

Na poziv **Savezne agencije za rad SR Njemačke**, delegacija Agencije učestvovala je na sastanku održanom od 27. do 30.09.2004. godine u Nirnbergu, gdje su vođeni razgovori na osnovu prethodno usaglašene platforme o uspostavljanju kvalitetne i stručne saradnje iz oblasti rada i zapošljavanja između dvije državne službe.

Teme razgovora su bile pronalaženje mogućnosti postizanja dogovora između dvije države o sezonskom zapošljavanju radnika iz BiH u SR Njemačkoj, povećanje kvote za obavljanje ferijalne prakse studenata iz Bosne i Hercegovine kod poslodavaca u SR Njemačkoj za vrijeme ljetnog raspusta sa 50 na 100 mjesta, mogućnost pružanja tehničke pomoći Agenciji od Savezne agencije SR Njemačke, kao i razmjena iskustava o dosadašnjoj saradnji pri provođenju Sporazuma o osiguranju za slučaj nezaposlenosti. Zaključci sastanka su:

- ne postoje nikakvi uslovi za potpisivanje Sporazuma o privremenom zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačkoj u sadašnjoj situaciji sa složenim problemima na tržištu rada SR Njemačke kao i Evropske unije, a zbog ulaska 10 novih država članica u Evropsku uniju koje raspolažu sa velikim viškom radne snage,
- Savezna agencija za rad SR Njemačke je odlučila da za 2005. godinu Agenciji odobri 100 mjesta za studente iz Bosne i Hercegovine koji mogu doći da rade ferijalnu praksu u Njemačkoj,
- da će Savezna Agencija za rad SR Njemačke pripremiti prijedlog *Sporazuma o saradnji i tehničkoj pomoći između dvije nacionalne službe za zapošljavanje* i ponuditi ga na razmatranje Agenciji u 2005. godini.

Nakon priprema i dogovora, u Sarajevu je 04.07.2005. godine potpisan *Dogovor o saradnji između Savezne agencije za rad Savezne Republike Njemačke i Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine*, kojim su regulisana prava i obaveze u okviru saradnje u oblasti tržišta rada i osiguranja za slučaj nezaposlenosti, po mjeri važećih zakonskih odredbi u državama potpisnicima dogovora.

SARADNJA SA NACIONALNIM SLUŽBAMA ZA ZAPOSŁJAVANJE ZEMALJA JUGOISTOČNE EVROPE

Agencija je u aprilu 2004. godine usvojila plan aktivnosti na pripremi ostvarivanja međusobnih kontakata sa službama za zapošljavanje **Republike Slovenije, Republike Hrvatske, Državne zajednice Srbije i Crne Gore, Republike Albanije i Republike Makedonije**, a o pitanju uspostavljanja saradnje iz oblasti rada i zapošljavanja.

Saradnja sa Nacionalnom službom za zapošljavanje Republike Srbije

Predstavnici Agencije su u maju 2004. godine realizirali posjetu **Nacionalnoj službi za zapošljavanje Republike Srbije** u Beogradu u okviru koje je dogovoreno pokretanje saradnje u oblasti rada i zapošljavanja. Predstavnici ove dvije institucije su se dogovorili da se u okviru direktne saradnje ispita mogućnost sklapanja međudržavnog sporazuma o zapošljavanju, kao i Sporazuma o međudržavnoj migraciji radne snage između Bosne i Hercegovine i Državne zajednice Srbije i Crne Gore, da se razvije regionalna saradnja kroz zajedničke programe Evropske komisije za rad i socijalnu politiku pri EU, programe Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu - konkretno u sljedećim zajedničkim projektima: Projekat definisanja konkretnih uslova za brže i efikasnije zapošljavanje mladih u zemljama tranzicije i Projekat obezbjeđenja povoljnijih uslova zapošljavanja žena iznad 45 godina kao najugroženijeg dijela radno aktivne populacije.

Predstavnici Agencije su u više navrata bili gosti na sajmovima zapošljavanja koji su organizovani u Srbiji. Kroz razgovore sa predstavnicima Nacionalne službe za zapošljavanje Srbije prikupljena su iskustva neophodna za organizovanje sajma zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.

Saradnja sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje

Agencija je početkom juna 2004. godine realizirala posjetu **Hrvatskom zavodu za zapošljavanje** u Zagrebu u okviru koje je dogovoreno pokretanje saradnje u oblasti rada i zapošljavanja.

Predstavnici ove dvije institucije su dogovorili da se ispita mogućnost sklapanja međudržavnog sporazuma o zapošljavanju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, da se inicijative upute prema resornim ministarstvima, te da se uspostavi direktna saradnja dvije institucije kako bi se izbjegla mreža raznih posrednika prilikom zapošljavanja bh. državljana u Hrvatskoj i da se u budućnosti ostvaruju redovni kontakti i razmjena informacija.

Agencija je krajem jula 2004. godine održala drugi sastanak sa predstavnicima **Hrvatskog zavoda za zapošljavanje** u Mostaru na kojem je dogovorena zajednička strategija nastupa na projektu "INTERREG IIIA - Potprojekat SVILMA" na stvaranju zajedničke berze rada jadranske regije. Tom prilikom je naglašena potreba ostvarivanja što kvalitetnije saradnje iz oblasti rada i zapošljavanja između dvije državne službe za rad i zapošljavanje.

Predstavnici Agencije učestvovali su na sastanku sa predstavnicima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o temi: "**Mogućnost zapošljavanja sezonskih radnika iz BiH u Republici Hrvatskoj**". Iako Republika Hrvatska ima potrebu za specijalističkim zanimanjima za vrijeme turističke sezone, ipak je tokom razgovora istaknuto da još nisu stvoreni uslovi za zakonsko zapošljavanje radnika iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj, jer još nije potpisan nijedan sporazum iz oblasti rada i zapošljavanja između dvije države.

Dogovoreno je da se nadležnim ministarstvima dvije zemlje još jednom skrene pažnja na potrebu da se potpiše sporazum iz oblasti zapošljavanja radnika iz Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj.

U skladu sa pozitivnim zakonima u Bosni i Hercegovini, Agencija je pokrenula inicijativu za pokretanje postupka za zaključivanje „Sporazuma oko posredovanja bosanskohercegovačkih radnika za privrednu aktivnost u Republici Hrvatskoj“.

Ministarstvo civilnih poslova će, u okviru svojih zakonskih ovlaštenja, ocijeniti da li je inicijativa za pokretanje postupka za zaključivanje sporazuma opravdana, te u skladu sa Zakonom o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora preduzeti daljnje aktivnosti radi realizacije zaključivanja ovog sporazuma.

Saradnja sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore

Agencija je početkom avgusta 2004. godine organizovala posjetu **Zavodu za zapošljavanje Crne Gore** u Podgorici u okviru koje je dogovoreno pokretanje saradnje u oblasti rada i zapošljavanja. Realizovanje saradnje će se odvijati kroz direktne kontakte i kroz zajednički nastup na određenim projektima iz oblasti tržišta rada i socijalne problematike.

Razmijenjena su i iskustva, kako pozitivna, tako i negativna, nastala u oblasti aktivne i pasivne politike zapošljavanja. Dogovorena je i stalna razmjena informacija iz oblasti rada i zapošljavanja između dvije institucije.

Saradnja sa Zavodom za zapošljavanje Republike Albanije

U toku posjete delegacije Agencije **Nacionalnoj službi za zapošljavanje Republike Albanije** u Tirani, početkom avgusta 2004. godine, vođeni su razgovori kojima je prisustvovao i predstavnik Ministarstva za rad i socijalnu politiku Republike Albanije.

Tema razgovora bila je opšta problematika iz oblasti rada i zapošljavanja u dvije države i razmjena pozitivnih iskustava iz oblasti aktivne i pasivne politike zapošljavanja, tj. oblasti prekvalifikacije i dokvalifikacije nezaposlenih lica za kvalifikacije koje su potrebne malim i srednjim preduzećima za njihov brži razvoj.

Poseban naglasak je stavljen na saradnju dvije institucije u okviru Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu, kao i Vijeća Evrope – Direktorija za socijalnu koheziju. Vođeni su razgovori o mogućnosti organizovanja sastanka kojem bi prisustvovali predstavnici nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja u regionu.

Saradnja sa Zavodom za zapošljavanje Republike Slovenije

Agencija je krajem septembra 2004. godine, na poziv Zavoda za zapošljavanje Republike Slovenije, boravila u posjeti tokom koje su vođeni razgovori o:

- Unapređenju svih vidova saradnje između dvije državne institucije iz oblasti rada i zapošljavanja;
- Razmatranju mogućnosti potpisivanja međudržavnog sporazuma o privremenom i povremenom zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji;
- Mogućnostima stručnog osposobljavanja radnika iz Bosne i Hercegovine za stručna zanimanja za potrebe poslodavaca iz Republike Slovenije;
- Mogućnostima pružanja stručne pomoći Agenciji u oblasti harmonizacije zakona iz oblasti rada i zapošljavanja sa standardima Evropske unije.

Tokom razgovora postignuta je načelna saglasnost o svim pitanjima i dogovoreno je da se obavijeste nadležna ministarstva, kako bi se pokrenula inicijativa za eventualno potpisivanje sporazuma o privremenom zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u Republici Sloveniji.

Zavod za zapošljavanje Republike Slovenije je pozvao predstavnike Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Nacionalne službe za zapošljavanje Republike Srbije u poslovno-studijski obilazak tokom kojeg su vođeni razgovori o načinu rada u ovoj instituciji. Posebna pažnja bila je posvećena iskustvima koje Zavod za zapošljavanje Republike Slovenije ima o pitanju sistema kontrole kvaliteta i načinu dobijanja ISO 9001 certifikata o kvalitetu.

AKTIVNOSTI NACIONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE ZEMALJA JUGOISTOČNE EVROPE

“Prvi radni sastanak nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji i kandidata za ulazak u Evropsku uniju”

U sklopu smjernica i zaključaka Vijeća Evrope – Direktorija za socijalnu koheziju, “Bukureštanskog procesa” i Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu za poboljšanje saradnje između zemalja zapadnog Balkana, Agencija je od 19. do 21.10.2004. godine u Sarajevu organizovala **“Prvi radni sastanak nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji i kandidata za ulazak u Evropsku uniju”**. Teme o kojima je razgovarano na sastanku su bile:

- *Stanje iz oblasti rada i zapošljavanja zemalja učesnica sastanka i mjere koje preduzimaju u rješavanju nezaposlenosti,*
- *Prijedlog projekta za međusobnu saradnju “Zapošljavanje mladih u tranzicijskim zemljama”,*
- *Iskustva Zavoda za zapošljavanje Republike Slovenije u harmonizaciji propisa iz oblasti rada i zapošljavanja sa propisima Evropske unije.*

Na sastanku su direktori nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja učesnica potpisali **“Zaključke”** u kojima stoji da će se:

- u januaru 2005. godine organizovati radionica o temi “Zapošljavanje mladih”, na kojoj će se detaljno definisati ciljevi, zadaci, aktivnosti, te finansijski plan za ovaj projekat, sa čime će se izaći pred Pakt stabilnosti za jugoistočnu Evropu, Evropski socijalni fond, Cards program i druge organizacije s ciljem dobijanja finansijskih sredstava radi njegove realizacije,
- saradnja nastaviti, te će se u skladu s tim, sljedeći sastanak održati u maju 2005. godine u Beogradu,
- u budućnosti redovno razmjenjivati statistički podaci i informacije iz oblasti rada i zapošljavanja između nacionalnih službi za zapošljavanje i na narednom sastanku potpisati “Sporazum o saradnji, razmjeni iskustava i informacija između nacionalnih službi za zapošljavanje učesnica ovog skupa”.

(Slika 2)

Međunarodni seminar “Unapređivanje zapošljavanja mladih osoba na tržištu rada”

U skladu sa zaključcima sa **“Prvog radnog sastanka nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji i kandidata za ulazak u Evropsku uniju”** Zavod za zapošljavanje Republike Slovenije organizovao je međunarodni seminar pod nazivom “Unapređivanje zapošljavanja mladih osoba na tržištu rada”, koji je održan u Ptuj, Republika Slovenija od 22. do 25.02.2005 godine. Na seminaru su, pored delegacije Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, učestvovala i delegacije nacionalnih službi za zapošljavanje: Albanije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore, Makedonije i Slovenije, kao i predstavnici Međunarodne organizacije rada i Vijeća Evrope.

Plenarnu sjednicu seminara otvorio je pozdravnim govorom gospodin Jože Glazer, generalni direktor Zavoda za zapošljavanje Republike Slovenije, koji je ukratko podnio i izvještaj o stanju na tržištu rada u Republici Sloveniji.

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika Republike Slovenije prisutnima se obratio gospodin Franz Gundacker, viši savjetnik u podregionalnom uredu MOR-a za centralnu i istočnu Evropu, pri čemu je posebno naglasio značaj “Prvog radnog sastanka nacionalnih službi za zapošljavanje dijela zemalja u tranziciji i kandidata za ulazak u Evropsku uniju” održanog u Sarajevu oktobra 2004. godine. U nastavku, predstavnik MOR-a prezentirao je referat o temi “Nezaposlenost mladih”, koja je najveći i ključni problem u svim zemljama u tranziciji, a biće i glavna tema na konferenciji MOR-a planiranoj za 2005. godinu u Ženevi.

Nakon uvodnih referata, svaka zemlja učesnica imala je izlaganje o stanju tržišta rada, sa posebnim akcentom na problem zapošljavanja mladih. Po završetku plenarnog dijela seminara, nastavak rada bio je organiziran u tri radne grupe sa posebnom tematikom zapošljavanja mladih i to:

Radna grupa 1. Mlade osobe bez obrazovanja

Radna grupa 2. Mlade osobe bez obrazovanja (pogodne–nepogodne kvalifikacije)

Radna grupa 3. Poslovna mobilnost mladih ljudi.

Kako je cilj seminara bio da prezentuje probleme zapošljavanja mladih ljudi u zemljama učesnicama i traženje modela mogućih rješenja, rad ovih grupa bio je usmjeren u tom pravcu. Predstavnici zemalja učesnica imali su zadatak da iznoseći različita iskustva iz prakse, različite pristupe i mjere u radu sa mladima, identifikuju zajedničke suštinske probleme u zapošljavanju mladih. Svaka radna grupa odredila je izvjestioca koji je narednog dana na plenarnom skupu prezentirao zaključke do kojih su došli učesnici radionica. Nakon izlaganja sve tri radne grupe, došlo se do zajedničkog zaključka da se ključni problemi u zapošljavanju mladih u svim zemljama učesnicama svode na sljedeće:

- Nedovoljnu mobilnost radne snage;
- Nesklad između stečenih znanja i potreba poslodavaca;
- Problem motivacije mladih ljudi za dodatno obrazovanje ili prekvalifikaciju;
- Nedovoljno i netransparentno informisanje nezaposlenih mladih osoba;
- Neusklađeno djelovanje aktera na tržištu rada.

(Slika 3)

Nakon prezentacije zaključaka, predstavnica Evropske komisije Vijeća Evrope gospođa Helene Clark, u svom referatu "Podrška Evropske unije u zapošljavanju mladih", dala je osvrt na opšte stanje u zapošljavanju mladih u zemljama EU, a najznačajniji dio izlaganja odnosio se na mogućnosti finansiranja projekata za zapošljavanje mladih ljudi u zemljama zapadnog Balkana od strane fondova Evropske unije (CARDS, IPA). Na kraju svog izlaganja, Helene Clark je zaključila da je prioritetna tema i u zemljama EU upravo zapošljavanje mladih i u tom cilju Evropska Komisija bi trebala dati aktivnu podršku u obrazovanju i izradi strategije u planiranju za veću uposlenost mladih iz zemalja zapadnog Balkana.

Radne grupe su nakon izlaganja gospođe Clark nastavile rad sa ciljem da se predlože konkretne mjere, odnosno zajednički programi zemalja zapadnog Balkana, za rješavanje problema nezaposlenosti mladih, koji bi bili prihvaćeni i finansirani od Evropske komisije.

U završnici seminara sve tri radne grupe su postigle konsenzus oko kandidovanja zajedničkih projekata i predložile sljedeće projekte:

- Projekat formiranja berze rada za mlade do 30 godina za zemlje zapadnog Balkana
- Projekat istraživanja potreba poslodavaca (standardizirati zajedničku metodologiju istraživanja)
- Projekat osnivanja specijaliziranih centara za obrazovanje mladih (uvođenje programa edukacije po međunarodnim standardima)
- Projekat osnivanja razvojnog fonda za zapošljavanje mladih zemalja zapadnog Balkana (sufinansiranje od poslodavaca, država i EU)
- Projekat edukacije uposlenika Zavoda za zapošljavanje za rad sa mladima.

Svi navedeni projekti će biti detaljno razrađeni i prezentirani na sljedećem zajedničkom skupu, koji će biti održan u Beogradu kao realizacija jednog od zaključaka sa "Prvog radnog sastanka nacionalnih službi za zapošljavanje dijela zemalja u tranziciji i kandidata za ulazak u Evropsku uniju".

"Drugi radni sastanak službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji, kandidata za Evropsku Uniju i Slovenije, članice Evropske unije"

Na poziv Nacionalne službe za zapošljavanje Republike Srbije, delegacija Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je prisustvovala drugom radnom sastanku koji je održan u Beogradu od 07. do 11.06.2005. godine.

Drugi radni sastanak nacionalnih službi za zapošljavanje u Beogradu je nastavak realizacije zaključaka sa "Prvog radnog sastanka nacionalnih službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji, kandidata za EU i Slovenije, članice EU" koji su zajednički dogovoreni i potpisani u oktobru 2004. u Sarajevu. Na ovom veoma važnom sastanku prisustvovala su nacionalne službe za zapošljavanje: Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije uz prisustvo predstavnika Međunarodne organizacije rada (MOR-a) kao i predstavnika belgijske Federalne službe za rad, zapošljavanje i socijalni dijalog.

(Slika 4)

Glavni dio radnog sastanka bio je posvećen:

- Sporazumu o saradnji između službi za zapošljavanje
- Prijedlogu regionalnog projekta zapošljavanja mladih zemalja kandidata za EU, Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Makedonije, Srbije i Slovenije, članice EU.

Drugi dio radnog sastanka je bio posvećen prezentacijama nacionalnih službi za zapošljavanje iz oblasti tržišta rada i uzrocima visoke stope nezaposlenosti u našim zemljama. Predstavnik MOR-a je takođe u svom izlaganju prezentirao međunarodni kontekst i potrebu razvoja nacionalnih akcionih planova za zapošljavanje mladih po preporukama UN-a i MOR-a.

Ovaj značajan skup je dokaz zajedničke opredijeljenosti nacionalnih službi za zapošljavanje prisutnih zemalja da međusobni dijalog i saradnju podignu na viši i kvalitetniji nivo kako bi kroz razmjenu informacija i iskustava pronašli najbolje modele za smanjenje visokih stopa nezaposlenosti i poboljšali opštu situaciju u oblasti tržišta rada i zapošljavanja.

Brze globalne i tehnološke promjene u svijetu zahtijevaju od nacionalnih službi za zapošljavanje praćenje najnovijih trendova iz oblasti potražnje odgovarajuće obrazovane radne snage prema potrebama tržišta rada i zahtjevima poslodavaca. Stalno obrazovanje kako zaposlenih, tako i nezaposlenih lica će biti glavne karakteristike globalnih promjena na tržištu rada. Trendovi zbližavanja i zajedničkog rada između nacionalnih službi za zapošljavanje prisutni su u svim programima i projektima:

- Stalnog visokog Komiteta Vijeća Evrope u oblasti saradnje u zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi – Bukureštanska deklaracija;
- Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu;
- Programima i projektima međunarodne organizacije rada MOR-a;
- Svjetske asocijacije službi za zapošljavanje WAPES-a.

Svi ovi programi i projekti imaju za ciljeve implementiranje standarda Vijeća Evrope iz oblasti rada i zapošljavanja, Evropske strategije zapošljavanja, Evropske socijalne povelje i Globalnog programa zapošljavanja Međunarodne organizacije rada MOR-a. U skladu sa svim navedenim programskim ciljevima i zadacima nacionalne službe za zapošljavanje koje su prisustvovala Drugom radnom sastanku službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji, kandidata za EU i Slovenije članice EU, a na osnovu potpisanog Sporazuma o saradnji nacionalnih službi za zapošljavanje će podići na još veći i kvalitetniji nivo međusobnu saradnju iz oblasti rada i zapošljavanja.

Potpisnici Sporazuma su saglasni da zajedno i u saradnji sa relevantnim nacionalnim i međunarodnim institucijama razmatraju problematiku funkcionisanja tržišta rada i politiku zapošljavanja na nacionalnom i regionalnom nivou, identifikuju zajedničke probleme i kroz razmjenu pozitivnih iskustava unapređuju institucionalne kapacitete u oblasti rada i zapošljavanja.

Drugi dio radnog sastanka bio je posvećen jednom od naših najvećih zajedničkih problema i izazova, a to je zapošljavanje mladih ljudi. Sve države učesnice sastanka se nalaze na putu tranzicije, pretvorbe društvenog kapitala u privatni, restrukturiranja i tehnološkog osavremenjivanja privrede, bilježe visoku stopu nezaposlenosti. Broj novootvorenih radnih mjesta u našim državama je još uvijek manji od broja zatvorenih radnih mjesta.

U tom kontekstu i stopa registrirane nezaposlenosti mladih ljudi u Bosni i Hercegovini u dobi između 15 i 18 godina iznosi 1,81%, a u dobi od 18 do 30 godina 30,12%. Prosječno vrijeme traganja za poslom iznosi više od tri godine. Jedan od problema koji generira visoku stopu nezaposlenih mladih lica je i obrazovni sistem.

S obzirom na ovako tešku situaciju u oblasti zapošljavanja mladih ljudi učesnici drugog radnog sastanka su prihvatili prijedlog regionalnog projekta zapošljavanja mladih čiju će konačnu verziju pripremiti ekspertni tehnički tim sastavljen od eksperata svih nacionalnih službi za zapošljavanje. Konačna verzija projekta biti će predložena na sljedećem trećem radnom sastanku koji će biti održan u Dubrovniku sredinom oktobra 2005. godine.

“Treći radni sastanak službi za zapošljavanje zemalja u tranziciji, kandidata za Evropsku uniju i Slovenije, članice Evropske Unije”

Na poziv Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, delegacija Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine učestvovala je na **Trećem sastanku nacionalnih službi za zapošljavanje Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Slovenije** koji je održan u Zagrebu, 11.11.2005. godine.

Na dnevnom redu su bile sljedeće teme:

- Makroekonomska politika i zapošljavanje;
- Zapošljavanje mladih;
- Dobra praksa Republike Slovenije u provođenju Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja.

Nakon razgovora o svim navedenim temama, jednoglasno su prihvaćeni slijedeći zaključci:

- Prihvaćen je zajednički *Projekat zapošljavanja mladih* zemalja učesnica Trećeg sastanka, s tim da se kompletan projekat dostavi svim učesnicima do 11.12.2005. godine.
- Dogovoreno je da se projekat kandidira za donatorska sredstva preko nadležnih ministarstava država učesnica sastanka za fondove EU i kod Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu.
- Dogovoreno je da Republika Albanija bude domaćin Četvrtog sastanka nacionalnih službi za zapošljavanje Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Slovenije koji bi trebao biti održan u martu 2006, a Republika Makedonija domaćin Petog sastanka u junu 2006. godine u Ohridu.
- Dogovoreno je da svaka zemlja učesnica dostavi Hrvatskom zavodu za zapošljavanje temu koja će se prezentirati na sljedećem sastanku.
- Dogovoreno je da se radne grupe zemalja učesnica ovog sastanka sastanu mjesec dana prije održavanja Četvrtog sastanka radi obrade i pripreme tema o kojima će se raspravljati.

Tokom ovog sastanka učesnici su se, kroz posjetu Područnoj službi za zapošljavanje grada Zagreba, upoznali sa načinom rada ove institucije, kao i sa softverskim programom za vođenje različitih evidencija o nezaposlenim licima i poslodavcima pomoću kojeg je kvalitet i način rada značajno unaprijeđen i pojednostavljen.

SARADNJA SA VIJEĆEM EVROPE – BUKUREŠTANSKI PROCES

Na osnovu aktivnosti i inicijativa iz 2003. godine, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je, u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova, u julu 2004. godine poslala "**Pismo namjere**" za organizovanje drugog radnog sastanka **Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope** o saradnji u zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi. Vijeće Evrope prihvatilo je ovo "**Pismo namjere**" i s tim u vezi je planirano da se sastanak održi u Sarajevu u decembru 2004. godine. Usljed tehničkih problema održavanje sastanka prolongirano je za april 2005. godine.

Drugi sastanak Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope – saradnja u zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi – Bukureštanski proces

Predstavnici Agencije su učestvovali na Drugom sastanku Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope koji je održan u Strazburu 12.-14.01.2005. godine. Ovaj sastanak bio je posvećen pregledu i diskusiji o politici zapošljavanja u državama učesnicama Bukureštanskog procesa.

Tom prilikom potvrđeno je održavanje trećeg sastanka Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope u Sarajevu, a ujedno je naglašeno zadovoljstvo dosadašnjom implementacijom Bukureštanskog procesa.

Treći sastanak Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope – saradnja u zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi – Bukureštanski proces

U Sarajevu je 14. i 15.04.2005. godine održan Treći sastanak Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope, u organizaciji Vijeća Evrope, Međunarodne organizacije rada i Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Na sastanku su bili prisutni predstavnici Vijeća Evrope, Međunarodne organizacije rada, Pakta stabilnosti jugoistočne Evrope, Evropske komisije, Razvojne banke Vijeća Evrope, Međunarodne organizacije poslodavaca i delegacije zavoda i agencija za rad i zapošljavanje: Albanije, Bosne i Hercegovine, Belgije, Bugarske, Hrvatske, Moldavije, Rumunije, Srbije i Grne Gore.

Cilj sastanka je bio da zemlje u razvoju, učesnice ovog skupa, razmotre i analiziraju u kojoj se mjeri Bukureštanska deklaracija provodi u praksi i da se izvrši procjena o postignutim rezultatima i doprinosu Bukureštanskog procesa za zemlje koje treba da pripreme nacionalne izvještaje za zapošljavanje. Deklaraciju su potpisali ministri zemalja jugoistočne Evrope iz oblasti rada i zapošljavanja i socijalne politike i time su se obavezali da će zajednički u partnerstvu sa državnim i međunarodnim institucijama raditi na pripremanju zemalja jugoistočne Evrope za buduću integraciju u Evropsku uniju, implementiranje standarda Vijeća Evrope u oblasti zapošljavanja i obezbeđivanju operativne primjene izvornih elemenata globalnog programa zapošljavanja.

U okviru razmatranja izrade nacionalnih izvještaja o politici zapošljavanja i analiza ranijih izvještaja, uz prihvaćenu šemu za državne izvještaje predložena je lista mogućih najznačajnijih indikatora, koji će na najbolji mogući način predstaviti sliku stanja tržišta rada ovih zemalja.

(Slika 5)

Zaključci sa ovog sastanka vezani za procjenu o postignutim rezultatima i doprinosu Bukureštanskom procesu, za zemlje učesnice u pripremi nacionalnog izvještaja o politici zapošljavanja, biće prezentirani na četvrtom sastanku Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope u Budimpešti 19. septembra 2005. godine.

Takođe je bilo riječi i o pripremi prijedloga deklaracije kao dodatka Bukureštanskoj deklaraciji koja će biti potpisana od strane ministara za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku na konferenciji u Sofiji 21. oktobra 2005. kao nova deklaracija. Najvažniji segmenti nacrtu ove deklaracije su:

- zapošljavanje mora biti centralno pitanje u državi i ono se mora staviti u prvi plan svih aktivnosti i tom problemu treba posvetiti najveću moguću pažnju;
- animirati i mobilisati sve državne institucije u rješavanju ovoga krucijalnog problema;
- veća transparentnost svih državnih institucija i socijalnih partnera;
- ministarstva trebaju sačiniti programe rada za realizaciju politike zapošljavanja u skladu sa evropskom politikom zapošljavanja;
- posebnu pažnju treba posvetiti i ravnopravnosti polova i grupama koje je teško zaposliti.

U periodu 16.-20.05.2005. godine delegacija Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine boravila je u službenoj posjeti Nacionalnoj agenciji za zapošljavanje Republike Rumunije. Posjeta je organizovana radi razmjene iskustva i pružanja stručne pomoći rumunskih eksperata u izradi "Državnog izvještaja o politikama zapošljavanja", a kao jedan od zadataka u okviru Bukureštanskog procesa.

(Slika 8)

Četvrti sastanak Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope – saradnja u zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi – Bukureštanski proces

Radi pripreme i dogovora u vezi sa nastavkom Bukureštanskog procesa i radi evidentne potrebe za proširenjem aktivnosti, u **Budimpešti** je 22.-24.09.2005. godine održan **Četvrti radni sastanak Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope**.

Na sastanku je vođena rasprava i diskusija o stanju u oblasti tržišta rada i socijalne politike u zemljama jugoistočne Evrope, tokom koje je naglašeno da stanja na tržištima rada zemalja jugoistočne Evrope imaju slične karakteristike, i to:

- znatno je smanjen nivo zaposlenosti, uprkos reformama restrukturiranja tržišta koje se odvijaju;
- nacionalne politike zapošljavanja i službe za zapošljavanje sporo se usklađuju sa potrebama tržišta rada;
- nema kvalitetnih programa ni konkretnih mjera kojima bi se poboljšao pristup zapošljavanju ugroženih grupa;
- mobilnost radne snage vrlo je slaba;
- treba poboljšati društveni dijalog između sindikata, poslodavaca i vlada.

U drugom radnom dijelu sastanka delegacija Nacionalne agencije za zapošljavanje Republike Rumunije podnijela je preliminarne izvještaj sa preporukama u vezi sa „Državnim izvještajem o politikama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini“.

Završni dio rada bio je posvećen pripremi Druge ministarske konferencije ministara za zapošljavanje zemalja jugoistočne Evrope, a koji će biti održan u Sofiji od 21. do 22.10.2005. godine. Revidirani su dokumenti koji će biti razmatrani na konferenciji, a prije svega nacrt dokumenta „Sofijski zaključci“.

Druga ministarska konferencija ministara odgovornih za zapošljavanje zemalja jugoistočne Evrope održana je u Sofiji, u Republici Bugarskoj, 21.10.2005. godine.

(Slika 6)

Najveći dio konferencije bio je posvećen prezentaciji „Sofijskih zaključaka“ koji su nastavak Bukureštanskog procesa. Nakon prezentacije „Sofijskih zaključaka“, ministri zemalja jugoistočne Evrope pristupili su svečanoj ceremoniji potpisivanja navedenog dokumenta, čime je procesu reorganizacije i adaptacije tržišta rada zemalja jugoistočne Evrope u skladu sa standardima Evropske unije dat novi kvalitet.

(Slika 7)

PRIJEM AGENCIJE ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE U PUNOPRAVNO ČLANSTVO WAPES-a

Na poziv Sekretarijata Svjetske asocijacije zavoda za zapošljavanje - WAPES-a i Nacionalna služba za zapošljavanje Francuske - ANPE-a, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je prisustvovala međunarodnom seminaru o temi "Međunarodna migracija i upravljanje tržištem rada" u vremenu od 23. do 24. marta 2005. godine i okruglom stolu Upravnog odbora WAPES-a koji je održan 25.03.2005. godine u Parizu. Cilj seminara je bio da se na jednom mjestu okupe predstavnici nacionalnih službi za zapošljavanje, stručnjaci iz oblasti zapošljavanja, predstavnici multinacionalnih kompanija i da zajednički razmijene pozitivno iskustvo iz oblasti zapošljavanja radnika - migranata i predlože načine rješavanja njihovog radno-pravnog statusa.

Delegacija Agencije je učestvovala u radionici 1 – Selektivna migracija i pronalaženje rješenja za upošljavanje radnika sa deficitarnim zanimanjima. U toku rasprave na ovoj radionici Agencija za rad i zapošljavanje je prezentirala analizu stanja iz oblasti tržišta rada u Bosni i Hercegovini i izrazila je spremnost da kroz bilateralne sporazume ponudi nezaposlene kvalifikovane radnike iz Bosne i Hercegovine poslodavcima Evropske unije.

Na Upravnom odboru WAPES-a održanom u Parizu 25.03.2005 godine, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je primljena u punopravno članstvo Svjetske asocijacije zavoda za zapošljavanje. Prijemom u članstvo WAPES-a Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine dobija slobodan pristup svim informacijama iz oblasti rada i zapošljavanja, kao i svu tehničku pomoć koja joj je potrebna za harmonizaciju zakonske regulative iz oblasti rada i zapošljavanja Bosne i Hercegovine sa standardima i propisima Evropske unije. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine svojim ulaskom u WAPES familiju može brže i lakše da razmjenjuje sva pozitivna i kvalitetna iskustva sa drugim državama i da računa i na druge vidove pomoći putem uključivanja u WAPES-ove programe.

U toku rasprave na okruglom stolu WAPES-a o temi "Razmatranja najboljih zakonskih rješenja radno-pravne zaštite radnika migranata", delegacija Agencije je potvrdila jasno opredjeljenje da je za rješavanje migracije radne snage najbolje rješenje potpisivanje bilateralnih sporazuma o zapošljavanju između država koje traže radnu snagu i država koje nude kvalitetnu radnu snagu, a u skladu sa međunarodnim standardima.

(Slika 9)

Na ovaj način se smanjuje crna trgovina radnom snagom, a zemlje potpisnice sporazuma radniku migrantu garantuju najbolju radno-pravnu zaštitu. Članice Upravnog odbora WAPES-a su se složile da je način zapošljavanja putem bilateralnih sporazuma najbolji način zaštite radnika migranta, a ujedno i kvalitetan način realizacije potreba poslodavaca za radnom snagom.

SARADNJA SA EVROPSKOM KOMISIJOM

Predstavnik Agencije učestvovao je na seminaru o zapošljavanju i socijalnoj politici u organizaciji **Evropske komisije – Jedinice za tehničku pomoć pri razmjeni informacija, Direkcije generalnog proširenja**, koji je održan 19. i 20.10.2004. godine u Briselu. Na seminaru su bili prisutni predstavnici zemalja kandidata za ulazak u EU: Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Državne zajednice Srbije i Crne Gore, Republike Makedonije i Sjevernog Kipra.

Teme seminara bile su:

- Zakoni o radu;
- Evropski socijalni fond;
- Jednakost za muškarce i žene;
- Antidiskriminacija;
- Slobodno kretanje radnika i koordinacija sheme socijalnog osiguranja;
- Zdravstveno osiguranje i sigurnost na radu;
- Uloga društvenih partnera u prilagođavanju mjera koje preduzima Evropska komisija.

Cilj seminara je bio da se predstavnicima zemalja kandidata za ulazak u EU prezentira funkcionisanje oblasti rada i zapošljavanja i socijalne politike u zemljama EU. Posebno je istaknuto da zemlje kandidati, učesnici seminara, moraju svoje zakone iz ove oblasti prilagoditi evropskim standardima i principima.

Na poziv Direkcije za evropske integracije, predstavnici Agencije učestvovali su u izradi **Projekta CARDS Fiche**, pod nazivom **“Reforma politike zapošljavanja i formiranje informacionog sistema za tržište rada”**. U toku izrade projekta, predstavnici Agencije su sarađivali sa vanjskim ekspertima Evropske komisije.

Naziv podprojekta je „Reforma politike zapošljavanja i formiranje informacionog sistema za tržište rada“, a iznos predviđen za njegovu realizaciju je 1,5 milion eura. Ovaj projekat je predložen od menadžmenta Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine koji smatra da je ovaj projekat neophodan za našu zemlju, jer u ovom trenutku u Bosni i Hercegovini ne postoji jedinstven informacioni sistem u oblasti rada i zapošljavanja.

Formiranjem modernog informacionog sistema, a u skladu sa standardima i smjernicama Evropske unije, kao i usklađenim jedinstvenim indeksima sa Evropskom službom zapošljavanja (EURES-om), ovaj sistem bi uvezao entitetske sisteme i time formirao jedinstveni informacioni sistem na nivou države koji bi bio povezan sa EURES-om.

Sa ovako modernim informacionim sistemom bi se:

- formirala jedinstvena baza podataka;
- omogućilo jednostavnije i uspješnije usklađivanje ponude i tražnje na tržištu rada;
- ostvarilo uspješnije i lakše praćenja stanja na tržištu rada.

Po okončanju izrade ovog projekta, uspješno je prezentiran i odbranjen pred Komisijom iz Brisela.

SARADNJA SA DIREKCIJOM ZA EVROPSKE INTEGRACIJE PRI VIJEĆU MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

Predstavnici Agencije su u maju 2004. godine održali sastanak sa predstavnicima **Direkcije za evropske integracije pri Vijeću ministara BiH** o mogućnosti apliciranja za sredstva tehničke pomoći iz Evropske unije.

Na poziv **Direkcije za evropske integracije pri Vijeću ministara BiH**, predstavnici Agencije učestvovali su u radnom dijelu sastanka, čija tema je bila "Analiza višegodišnjeg indikativnog programa CARDS-a 2005/2006 (MIP 2005/2006)" sektora Ekonomske i socijalne reforme. Cilj ovog programa, kad je u pitanju socijalna i radna politika, jeste uspostavljanje jedinstvenog tržišta rada u Bosni i Hercegovini i razvijanje strategije zapošljavanja, kao i mjera aktivnog tržišta rada u skladu sa propisima Evropske unije.

SARADNJA SA MINISTARSTVOM VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE

Predstavnici Agencije su u maju održali sastanak sa predstavnicima **Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine** radi utvrđivanja načina i postupka prijave potreba stranih poslodavaca za radom bosansko - hercegovačkih građana u inostranstvu, a putem diplomatsko - konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine. Predstavnici MVP Bosne i Hercegovine su prihvatili da se Upustvo o proceduri, načinu i postupku zapošljavanja građana Bosne i Hercegovine u inostranstvu, koje je pripremila Agencija, uputi u sva diplomatska predstavništva Bosne i Hercegovine.

Na poziv Fondacije Konrad Adenauer Stiftung sa sjedištem u Sarajevu, koje je uspostavilo saradnju sa Centrom za evropsku politiku iz Bratislave, Republika Slovačka, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine kandidovala je predstavnika koji učestvuje u projektu o Evropskoj uniji i evropskim integracijama.

Projekat okuplja kandidate različitih stručnih profila iz cijele Bosne i Hercegovine, a cilj projekta koji je organizovan na interaktivnoj osnovi putem radionica, simulacija i diskusija u trajanju od 12 mjeseci, putem šest seminara u Bosni i Hercegovini i jednim u Republici Slovačkoj je edukacija bosanskohercegovačkih kadrova u procesu evropskih integracija i multipliciranje stečenog znanja. Prvi u nizu seminara održan je u Sarajevu od 14.04. do 17.04 2005. godine, a teme seminara odnosile su se na istorijat Evropske unije i evropskih integracija, evropske vrijednosti, institucije Evropske unije i put Republike Slovačke ka Evropskoj uniji.

Drugi seminar o evropskoj politici i evropskim integracijama održan je u Banjoj Luci od 09. do 12.06. 2005. godine. U skladu sa smjernicama drugog seminara koje su se odnosile na ekonomske aspekte evropskih integracija, reforme u Republici Slovačkoj i uticaj koji Republika Slovačka ima u Evropskoj uniji, na četverodnevnom seminaru obrađene su teme kao što su prednosti i mane ulaska Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju i mitovi vezani za tu temu, ekonomija Evropske unije, tranzicija slovačke ekonomije od 1989. godine do danas, budžet Evropske unije, agrarna politika, socijalna politika i reforme u Republici Slovačkoj.

Treći seminar o evropskoj politici i evropskim integracijama održan je u Mostaru od 29.09. do 02.10.2005. godine. Ovaj seminar u potpunosti je bio posvećen putu Bosne i Hercegovine ka Evropskoj uniji i evropskim integracijama, te su shodno tome i obrađene teme, koje se odnose na put Bosne i Hercegovine sa stanovišta Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, NVO-a, medija i javnosti, poslodavaca, kao i viđenje puta Bosne i Hercegovine i zemalja zapadnog Balkana u Evropsku uniju sa stanovišta Republike Slovačke.

AKTIVNOSTI AGENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA NA DOMAĆEM TRŽIŠTU RADA

Prateći kontinuirano i pažljivo stanje na domaćem tržištu rada, došlo se do zaključka i ocjene da su sporost u privrednoj obnovi i problemi nezaposlenosti u najneposrednijoj vezi.

Agencija je, sagledavajući stanje na tržištu rada, organizovala sastanke sa Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske, Federalnim zavodom za zapošljavanje, Službom za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH i drugim institucijama koje se neposredno bave ovom problematikom, tražeći načine i forme rješenja za prevazilaženje izuzetno teške situacije u oblasti rada i zapošljavanja.

U februaru 2004. godine Agencija je organizovala sastanak sa predstavnicima **entitetskih zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje**. Tema sastanka je bila upoznavanje Agencije sa programima rada ovih institucija, uz istovremeno predstavljanje vlastitog programa rada za tu godinu, sa naglašenim funkcijama koje su joj date Zakonom o Agenciji.

Agencija je u toku februara 2004. godine pokrenula inicijativu za pripremu **biltena Agencije**, kao i mjesečno izvještavanje o stanju na tržištu rada sa predloženim tabelarnim pregledima koji bi istovremeno poslužili za dostavljanje relevantnih podataka MOR-u i javnosti Bosne i Hercegovine.

Stručna grupa je predložila i pripremila **Nacrt obrasca za izradu statističkog biltena** Agencije sa tabelarnim pregledima, i kao takav uputila svim zavodima za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini na razmatranje i davanje mišljenja sa eventualnim sugestijama i novim prijedlozima s ciljem postizanja većeg kvaliteta.

Nastojeći i inicirajući da se u Brčko Distriktu BiH formira jedinstvena služba za zapošljavanje, na poziv **Ureda visokog predstavnika – Regionalni ured Brčko**, predstavnici Agencije prisustvovali su sastanku koji je održan u martu 2004. godine i tom prilikom su aktivno učestvovali u raspravi o planu aktivnosti do donošenja i provođenja odluke o objedinjavanju službe za zapošljavanje koja djeluje na teritoriji Brčko Distrikta BiH i o Nacrtu zakona o zapošljavanju koji je upućen u daljnju proceduru.

Predstavnici Agencije su naglasili da je Agencija po konstituisanju, u skladu sa Zakonom o Agenciji, uspostavila kontakt sa nadležnim institucijama za oblast rada u Brčko Distriktu BiH i pomogla da se ubrza proces objedinjavanja tri biroa za zapošljavanje koji su djelovali po nacionalnoj osnovi u jedinstvenu Službu za zapošljavanje, a koja treba da preraste u Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH ili pod drugim nazivom. Koristeći vlastita iskustva u radu iz oblasti tržišta rada sugestijom i prijedlozima Agencije, došlo je do kvalitetnije i prihvatljivije izmjene nekih članova Nacrta zakona koji je upućen u daljnju proceduru.

Agencija je kontinuirano i sa punom pažnjom pratila aktivnosti do konačnog usvajanja ovog zakona.

U okviru koordinacije aktivnosti sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i kantonalnim službama za zapošljavanje, predstavnici Agencije su tokom 2004. godine posjetili sve ove institucije sagledavajući probleme sa kojima se one suočavaju.

Agencija je učestvovala na nekoliko okruglih stolova koji su u periodu mart – septembar 2004. godine organizovani u Sarajevu i Banjoj Luci, a u organizaciji **Projekta Ureda za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije** u partnerstvu sa državom Bosnom i Hercegovinom i entitetima, pod nazivom **“DFID – radne i socijalne politike u Bosni i Hercegovini”**.

Osnovna tema okruglih stolova bila je “Razvoj politike djelovanja i njeno ublažavanje negativnih uticaja privatizacije”. Rasprave i prezentacije u okviru navedene teme vođene su o problemu statističkog izvještavanja u Bosni i Hercegovini koje bi moralo biti standardizovano i harmonizirano kao pretpostavka za realno prikazivanje podataka, u funkciji bržeg razvoja, a što je ujedno osnovni cilj projekta.

Tokom okruglih stolova došlo se do više zaključaka koji su u funkciji jačanja državnih institucija koje direktno ili indirektno imaju uticaja na razvoj oblasti rada, zapošljavanja i socijalne politike.

Predstavnici Agencije bili su aktivni učesnici sastanka koji je organizovalo **Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice** u junu 2004. godine. Sastanku su, pored predstavnika Agencije, prisustvovali i predstavnici mikrokreditnih organizacija u Bosni i Hercegovini, Fondacije za održivi razvoj – Odraž, Fondacije za razvoj i zapošljavanje RS, entitetska ministarstva za izbjegla i raseljena lica, Svjetska banka, USAID i entitetski zavodi za zapošljavanje. Tema sastanka bila je “Način uvezivanja i uspostave saradnje s ciljem pružanja pomoći povratnicima, davanje podrške povratku i održivom povratku”.

Zaključci sastanka su bili u funkciji obezbjeđenja uslova za održiv povratak i u tom smislu mogućnost potpisivanja protokola o međusobnoj saradnji i pokretanje inicijative za donošenje zakona na državnom nivou koji reguliše ovu oblast.

Posebnu pažnju Agencija je posvetila okruglom stolu koji je održan u decembru 2004. godine u organizaciji **Udruženja nezaposlenih BiH** (kao najugroženije kategorije društva, posebno sa aspekta mladih nezaposlenih) o temi: "Odgovornost vlasti i uloga države u rješavanju problema nezaposlenosti u BiH". Zaključci okruglog stola su bili da sve relevantne institucije u državi pristupe pronalaženju rješenja za smanjenje nezaposlenosti mladih kroz stvaranje programa koji imaju za cilj masovnije zapošljavanje, posebno u proizvodnji ili na projektima infrastrukture.

Agencija je u saradnji sa **Agencijom za statistiku Bosne i Hercegovine** u decembru 2004. godine organizovala sastanak kojem su prisustvovali predstavnici entitetskih zavoda za zapošljavanje, entitetskih statističkih zavoda i Zavoda za statistiku Brčko Distrikta BiH, sa ciljem da se analizira dosadašnji način komuniciranja i izvještavanja o pitanju statističkih informacija. Na temelju dosadašnjih iskustava odlučeno je da se podaci iz oblasti rada i zapošljavanja iz entitetskih zavoda za zapošljavanje i Brčko Distrikta BiH dostavljaju u Agenciju za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine do 20. u mjesecu za prethodni mjesec. Agencija će konsolidovani izvještaj do 25. u mjesecu dostavljati Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine.

Agencija za rad i zapošljavanje je, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, prvi put izradila **"Državni pregled o politikama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2004. godinu"** u kojem je na cjelovit način prikazana situacija na tržištu rada Bosne i Hercegovine i aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u protekloj godini.

Isto tako, Agencija je sačinila i **"Izvještaj o mjerama aktivne politike zapošljavanja u Bosni i Hercegovini"** koji je sublimirao mjere koje su Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine poduzeli u oblasti aktivne politike zapošljavanja u 2004. godini.

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je 27.10.2005. godine, uz pomoć Vlade Kantona Sarajevo i J.U. „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“, organizovala Prvi **sajam zapošljavanja u Bosni i Hercegovini**. Na adrese 480 poslodavaca registriranih kod Privredne komore Kantona Sarajevo poslato je pismo namjere za organizovanje Sajma. U predviđenom roku prijavilo se 26 kompanija sa slobodnim radnim mjestima koja imaju namjeru popuniti u 2005. godini, ili na osnovu plana za 2006. godinu. U prijavama ovih kompanija iskazana je potreba za 513 slobodnih radnih mjesta za različite profile.

Sajam je trajao jedan dan i posjetilo ga je oko 5000 zaposlenih i nezaposlenih lica, koja su tom prilikom popunila i dostavila poslodavcima svoje biografije. Kompanije će na osnovu primljenih biografija izvršiti odabir kandidata koji bi trebali biti naknadno pozvani na intervju radi prikupljanja dodatnih podataka i informacija o kandidatu.

Na osnovu ukupnog broja učesnika, kako nezaposlenih lica, tako i poslodavaca, Prvi sajam zapošljavanja u Bosni i Hercegovini je ispunio očekivanja i bio je dobro organizovan, što je potvrđeno i kroz brojne informacije objavljene u sredstvima javnog informisanja. Generalni zaključak je da su ovakvi sajmovi odličan način za direktan kontakt poslodavca sa nezaposlenim licima, što je sigurno jedan od oblika za smanjenje nezaposlenosti. Ovakve sajmove bi trebalo organizovati više puta godišnje u svim dijelovima Bosne i Hercegovine, što je Agencija i predvidjela u svojim budućim aktivnostima.

PROGRAM RADA AGENCIJE ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2005. GODINU

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Agencija) će shodno odredbama člana 23. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/03, 42/03, 26/04), odredbama člana 12. Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 21/03) i člana 14. Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, broj 01-161/04 od 30.03.2004. godine, s obzirom na izuzetno složeno stanje u oblasti rada i zapošljavanja u BiH, svoje aktivnosti usmjeriti na sljedeća pitanja:

I – OBAVEZE AGENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA NA MEĐUNARODNOM PLANU

1. Obavljati međunarodno predstavljanje i saradnju s međunarodnim organizacijama i izvršavati međunarodne obaveze iz oblasti rada i zapošljavanja.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
2. Preduzimati aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava iz oblasti rada i zapošljavanja radnika iz BiH zaposlenih u inostranstvu.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
3. Po potrebi informisati resorno ministarstvo o iskustvima u primjeni međudržavnih sporazuma i ugovora iz oblasti rada i zapošljavanja koje je BiH preuzela od bivše SFRJ.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
4. Inicirati sklapanje i potpisivanje međudržavnih ugovora iz oblasti rada, zapošljavanja i socijalnog osiguranja i pratiti njihovo provođenje.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
5. Preduzimati aktivnosti u vezi sa izvršavanjem obaveza BiH iz Mape puta za priključenje Evropskoj uniji u oblasti rada i zapošljavanja, i u vezi s tim, nastaviti saradnju Agencije sa EURES-om (Evropska služba za zapošljavanje) i državnim – nacionalnim službama zapošljavanja pojedinih članica Evropske unije.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
6. U saradnji sa Stalnim visokim komitetom Vijeća Evrope i Međunarodnom organizacijom rada (MOR), Agencija će u aprilu 2005. godine organizovati Treći radni sastanak Stalnog visokog komiteta Vijeća Evrope o zapošljavanju u jugoistočnoj Evropi.
Rok: april 2005. godine.

7. Učestvovati u harmonizaciji standarda iz oblasti rada i zapošljavanja sa standardima iz ove oblasti u EU, i u tom smislu će Agencija neposredno sarađivati sa Ministarstvom civilnih poslova, Direkcijom za Evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Svjetskom bankom, WAPES-om Svjetskom asocijacijom državnih zavoda za zapošljavanje, UNDP - Asocijacijom UN za razvoj Evropskom komisijom u BiH, Međunarodnom organizacijom za migracije - IOM, OSCE– Evropskom organizacijom za sigurnost i bezbjednost i drugim međunarodnim organizacijama .
Rok: januar – decembar 2005. godine.
8. Pratiti provođenje konvencija Međunarodne organizacije rada (MOR) u oblasti rada i zapošljavanja i primjene međunarodnih standarda u toj oblasti, a naročito konvencija: broj 2 – o nezaposlenosti, broj 88 – o službi zapošljavanja, broj 97 – o migraciji s ciljem zapošljavanja, broj 102 – o minimalnoj normi socijalnog obezbjeđenja, broj 111 - koja se odnosi na diskriminaciju u pogledu zapošljavanja i zanimanja, broj 122 – o politici zapošljavanja, broj 142 – o profesionalnoj orijentaciji i stručnom osposobljavanju u razvoju ljudskih resursa, broj 143 – o migracijama u uslovima zloupotrebe i unapređenja jednakih mogućnosti i tretmana radnika migranata i broj 159 – o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida; Agencija će predložiti da BiH ratifikuje još dvije konvencije MOR-a: broj 168 – o unapređenju zapošljavanja i zaštiti od nezaposlenosti, i broj 173 – o zaštiti potraživanja radnika u slučaju platežne nesposobnosti njihovog poslodavca.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
9. Sarađivati sa Međunarodnom organizacijom rada (MOR) – Ženeva i Subregionalnim uredom MOR-a za jugoistočnu Evropu – Budimpešta kroz redovno izvještavanje, seminare i konferencije.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
10. U okviru redovne i neprekidne saradnje BiH sa drugim zemljama i njihovim službama zapošljavanja, prikupljati informacije o potražnji i ponudi radne snage, i u saradnji sa entitetskim zavodima osiguravati realizaciju ovih potreba, što podrazumijeva prije svega cjelovito i realno informisanje radnika o strogim uslovima zapošljavanja, njihovu stručnu pripremu, obezbjeđivanje potrebnih certifikata nadležnih institucija, kao i visok stepen odgovornosti i institucija i radnika iz BiH u realizaciji ovih programa.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
11. Posebnu pažnju usmjeriti na realizaciju pojedinih projekata iz oblasti rada i zapošljavanja koje podržava i sufinansira Evropska unija, kao što je program CARDS i projekat INTERREG IIIA - potprojekat SVILMA, kojeg finansira Vlada Italije i gdje je Agencija uključena u Nadzorni odbor projekta, kao i njegovu realizaciju.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
12. Uspostaviti i održavati kontinuiranu saradnju sa nacionalnim/državnim službama zapošljavanja susjednih zemalja i zemalja u kojima se nalazi najviše radnika i građana Bosne i Hercegovine, te predstavnicima zvaničnih organizacija, saveza i rukovodstava dijaspore BiH, i učestvovati u organizaciji i održavanju skupova na međudržavnom i međunarodnom planu, na kojima će biti razmatrana pojedina pitanja rada i zapošljavanja, posebno ona koja se direktnije tiču uloge, nadležnosti, statusa i djelovanja službi zapošljavanja.
Rok: januar – decembar 2005. godine.

II – KOORDINACIJA AKTIVNOSTI SA ENTITETSKIM ZAVODIMA I ZAVODOM ZA ZAPOSŁJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BiH

1. Koordinirati aktivnosti sa entitetskim vlastima i zavodima za zapošljavanje u vezi sa zapošljavanjem u projektima od interesa za Bosnu i Hercegovinu.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
2. Inicirati izradu analize stanja tržišta rada u Bosni i Hercegovini u saradnji sa entitetskim zavodima i Zavodom za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH s ciljem konkretiziranja mjera i aktivnosti koje je potrebno preduzeti u rješavanju problema u oblasti rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.
Rok: april – decembar 2005. godine.
3. Na osnovu praćenja statističkih pokazatelja o stanju i tendencijama u oblasti rada i zapošljavanja, predlagati odgovarajuće mjere i aktivnosti za otvaranje novih radnih mjesta.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
4. S obzirom na stanje u oblasti rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini, inicirati harmonizaciju propisa i zakonodavne regulative iz ove oblasti na nivou države.
Rok: oktobar – decembar 2005. godine.
5. Na osnovu kontinuirane saradnje sa službama za zapošljavanje drugih zemalja, posebno članica Evropske unije i susjednih zemalja, obezbjeđivati informacije o potrebama stranih poslodavaca za radnom snagom i o tome blagovremeno obavještavati zavode za zapošljavanje oba entiteta i Brčko Distrikta BiH.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
6. U saradnji sa zavodima za zapošljavanje entiteta i Brčko Distrikta BiH, Agencija će inicirati organizovanje tematskih sastanaka i seminara iz oblasti rada i zapošljavanja, a u cilju poboljšanja stanja iz ove oblasti.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
7. Usko sarađivati sa sindikatima i udruženjima poslodavaca iz oba entiteta i Brčko Distrikta BiH s ciljem stvaranja povoljnijeg ambijenta za razvoj tržišta rada BiH i otvaranje novih radnih mjesta.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
8. Agencija će i dalje sarađivati sa Agencijom za statistiku BiH u izradi metodologije i provedbe ankete o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
9. U saradnji sa zavodima za zapošljavanje entiteta i Brčko Distrikta BiH, inicirati ujednačavanje metodologije statističkog iskazivanja obima i obilježja nezaposlenosti, promjenama u obrascima MPA (Mjesečni pregled aktivnosti) i LKR (Lični karton radnika), imajući u vidu posebno obaveze BiH prema Međunarodnoj organizaciji rada i Evropskoj službi za zapošljavanje, odnosno u izgradnji i funkcionisanju informacionog sistema tržišta rada u BiH.
Rok: januar – decembar 2005. godine.

III – KADROVSKI I MATERIJALNO-TEHNIČKI USLOVI ZA REALIZACIJU PROGRAMA RADA

1. Izvršiti nabavku stalnih sredstava i inventara koje je odobrilo Vijeće ministara BiH.
Rok: mart – septembar 2005. godine.
2. Agencija će kontinuirano stručno obrazovati zaposlene po posebnim programima.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
3. Raditi na unapređenju efikasnosti rada Agencije kroz donošenje opštih i drugih akata iz nadležnosti Agencije.
Rok: januar – decembar 2005. godine.

IV – JAVNOST RADA AGENCIJE

1. Ubrzati izdavanje Biltena Agencije s ciljem potpunijeg informisanja o stanju u oblasti rada i zapošljavanja.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
2. Ubrzati aktivnosti na izradi web stranice Agencije i obezbijediti kontinuirano ažuriranje sa novim informacijama iz oblasti rada i zapošljavanja.
Rok: januar – maj 2005. godine.
3. Davati saopštenja za javnost o važnijim aktivnostima Agencije, o obimu i obilježjima nezaposlenosti i drugim pitanjima iz djelokruga rada Agencije.
Rok: januar – decembar 2005. godine.
4. Organizovati razgovore sa novinarima (konferencije za štampu) povodom značajnijih aktivnosti Agencije.
Rok: januar – decembar 2005. godine.

V – FINANSIRANJE DJELATNOSTI AGENCIJE NA REALIZACIJI OVOG PROGRAMA

Za realizaciju svih aktivnosti iz Programa rada za 2005. godini Agenciji su odobrena sredstva iz Budžeta institucija BiH.

ANALIZA STANJA TRŽIŠTA RADA U BOSNI I HERCEGOVINI

1.UVOD

U Bosni i Hercegovini u oblasti zapošljavanja već dugi niz godina stanje je nezadovoljavajuće i karakteriše ga visoka stopa nezaposlenosti, koja je prije svega posljedica sporog oporavka privrede, kao i odraz ukupnih političkih i ekonomskih kretanja na ovim prostorima (u poslijeratnom periodu stopa nezaposlenosti kretala se iznad 40% i ima tendenciju rasta). Formalni broj zaposlenih, kao i nezaposlenih lica, veoma se razlikuje od stvarnog broja. Naime, u kategoriju zaposlenih nisu uračunata sva zaposlena lica, bilo da je riječ o poljoprivredno aktivnom ili zaposlenom stanovništvu u neformalnom (sivom-crnom) tržištu, niti lica koja rade kod poslodavaca, ali se za njih ne plaćaju nikakvi doprinosi (zdravstveno, penziono i osiguranje od nezaposlenosti). Iz ovoga se izvodi zaključak da stopa nezaposlenosti, odnosno zaposlenosti, nije odraz stvarnog stanja na tržištu rada.

Na nivou Bosne i Hercegovine veoma je složen institucionalni okvir u kome su uobličene i definisane nadležnosti iz oblasti rada i zapošljavanja. Tako je u toku 2003. godine usvojen Zakon o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, kojim su definisane nadležnosti Agencije u oblasti međunarodnog predstavljanja Bosne i Hercegovine i koordinacija aktivnosti između entiteta u oblasti rada i zapošljavanja.

U Republici Srpskoj, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju, oformljen je Zavod za zapošljavanje Republike Srpske koji svoje aktivnosti obavlja preko šest regionalnih filijala koje imaju svoje biroe u svakoj opštini u Republici Srpskoj.

U Federaciji BiH postoji složeniji oblik organizacione strukture - Federalni zavod za zapošljavanje na nivou Federacije BiH i kantonalne Službe za zapošljavanje koje su organizovane kao javne ustanove i samostalni su pravni subjekti.

U Brčko Distriktu od 01.04.2004. godine zakonom je oformljen Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH kao samostalna organizacija u okviru Brčko Distrikta BiH.

Entitetski zavodi, kao i Zavod Brčko Distrikta BiH, finansiraju se iz obaveznog doprinosa na platu zaposlenih.

U Federaciji Bosne i Hercegovine ukupna stopa doprinosa za slučaj nezaposlenosti iznosi 2,5% (2% se izdvaja iz bruto ličnog dohotka zaposlenih lica, a 0,5% iz bruto ličnog dohotka izdvaja poslodavac). Iz ovih sredstava je predviđeno i finansiranje zdravstvene zaštite nezaposlenih lica.

U Republici Srpskoj stopa doprinosa za slučaj nezaposlenosti iznosi 1% na sva neto primanja zaposlenih lica. Zdravstveno osiguranje nezaposlenih lica se finansira posebno iz budžeta Vlade Republike Srpske.

U Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine stopa doprinosa za slučaj nezaposlenosti iznosi 1,5% na bruto lične dohotke zaposlenih lica. Zdravstveno osiguranje za nezaposlena lica finansira se iz budžeta Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Osnovni problemi koji su karakteristični za tržište rada u Bosni i Hercegovini su:

- veliki nesklad između ponude i tražnje na tržištu rada;
- relativno veliki udio neregistrovane zaposlenosti, odnosno rada "na crno";
- nezadovoljavajući stepen mobilnosti radne snage;
- veliki broj stručnih radnika koji duže čekaju na zaposlenje, kao posljedica niskog privrednog rasta;
- izražena suficitarnost određenih zanimanja, uslovljena neadekvatnim obrazovnim sistemom.

Takvo stanje u oblasti zapošljavanja dovodi Bosnu i Hercegovinu u sam vrh zemalja sa izraženim problemom nezaposlenosti i to ne samo ljudskog faktora nego i drugih faktora proizvodnje.

Jedno od bitnih pitanja za rješavanje problema zaposlenosti i nezaposlenosti jeste funkcionisanje jedinstvenog tržišta rada. Da bi se uspostavilo jedinstveno tržište rada u Bosni i Hercegovini, prije svega treba utvrditi zakonske osnove na nivou države koje bi omogućili funkcionisanje tržišta rada.

Jedinstveno tržište rada podrazumijeva da se na isti način reguliše sloboda kretanja osoba koje traže posao bez ikakvog ometanja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, a s ciljem stvaranja uslova za brže zapošljavanje.

Socijalni partneri:poslodavci, sindikat i vlada treba da djeluju sinhronizovano na tržištu rada Bosne i Hercegovine, radi osiguranja minimuma socijalne sigurnosti u slučaju nezaposlenosti radnika.

Uspostava jedinstvenog tržišta rada i njegovo funkcionisanje u Bosni i Hercegovini trebalo bi da osigura uslove za profesionalnu i teritorijalnu pokretljivost radne snage; slobodu izbora zaposlenog i poslodavca; minimum socijalne sigurnosti; pravo na zaposlenje bez diskriminacije po bilo kom osnovu; stvaranje uslova za novo zapošljavanje; uključivanje mladih, žena, invalidnih i drugih osoba u proces rada; sprečavanje rada na crno; formiranje posebnih fondova i službi za potrebe tržišta rada; ujednačavanje opštih uslova zapošljavanja; obavezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti; primjenu međunarodnih standarda i primjenu jednakosti kriterija u zapošljavanju stranaca.

2.OSNOVNI POKAZATELJI TRŽIŠTA RADA U BOSNI I HERCEGOVINI

U Bosni i Hercegovini od 1991. godine nije izvršen popis stanovništva, pa nije moguće utvrditi tačan broj stanovnika. Prema procjeni demografa¹, Bosna i Hercegovina trenutno ima oko 3.832.000 stanovnika, a radno aktivnog stanovništva od 15 do 64 godine je oko 1.160.000.

¹ Procjena Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji o Bosni i Hercegovini

Ukupan broj stanovnika (procjena)	Muškaraca	Žena	Ukupna radna snaga (radno aktivno stanovništvo)
3 832 301	1 841 535	1 990 766	1 159 953
Stopa inflacije na godišnjem nivou	GDP po stanovniku iskazan u USD	GDP - Realni rast nacionalnog bruto dohotka u poređenju sa prethodnom godinom	
0,4%	2 150	5,0%	

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Bilten 2/2004; Centralna banka BiH, Pregled glavnih makroekon. indikatora za 2004.

Prema zvaničnim podacima Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, Federalnog zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, zaključno sa 30.09.2005. godine u BiH je registrovano 518.236 nezaposlenih lica, što u odnosu na stanje od 31.12.2004. godine (484.307) predstavlja povećanje za 7,01%.

Tabela 2. Analiza nezaposlenosti u BiH

Aplikacija-obilježja	30.09.2005.	%
Ukupan broj nezaposlenih	518 236	100%
Ukupan broj nezaposlenih u postocima (%)	44,67%	--
Broj korisnika naknade za nezaposlene	7 660	1,48%
Broj korisnika zdravstvene zaštite	295 596	57,04%

Izvor: Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, septembar 2005.

Istovremeno, u Bosni i Hercegovini, prema podacima zvaničnih institucija broj registrovanih zaposlenih sa 30.09.2005. iznosio je 640.806 i u odnosu na stanje od 31.12.2004. (638.984), broj zaposlenih se povećao za 0,29%.

Tabela 3. Analiza stanja zaposlenosti u BiH

Aplikacija – Obilježja	31.12.2004.	30.09.2005.	Indeks 30.09.2005/ 31.12.2004.
Ukupna zaposlenost	638 984	640 806	100,29
Ukupno radno aktivno stanovništvo	1 124 000	1 160 000	103,20
Stopa zaposlenosti	56,85%	55,24%	--

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, septembar 2005.

Tabela 4. Analiza stanja nezaposlenosti u BiH – 30.09.2005.

Aplikacija – Obilježja	31.12.2004.	30.09.2005.	Indeks 30.09.2005/ 31.12.2004.
Ukupna nezaposlenost	484 307	518 236	107,01
Ukupno radno aktivno stanovništvo	1 124 000	1 160 000	103,20
Stopa nezaposlenosti	43,12%	44,67%	--

Izvor: Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, septembar 2005

Posmatrajući kvalifikacionu strukturu nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u proteklom periodu, uočava se da je najveći broj registrovanih nezaposlenih lica sa niskim stepenom obrazovanja (KV radnika 190.524 ili 36,76% i NKV radnika 171.733 osobe ili 33,14%), te lica sa SSS 116.671 ili 22,51%.

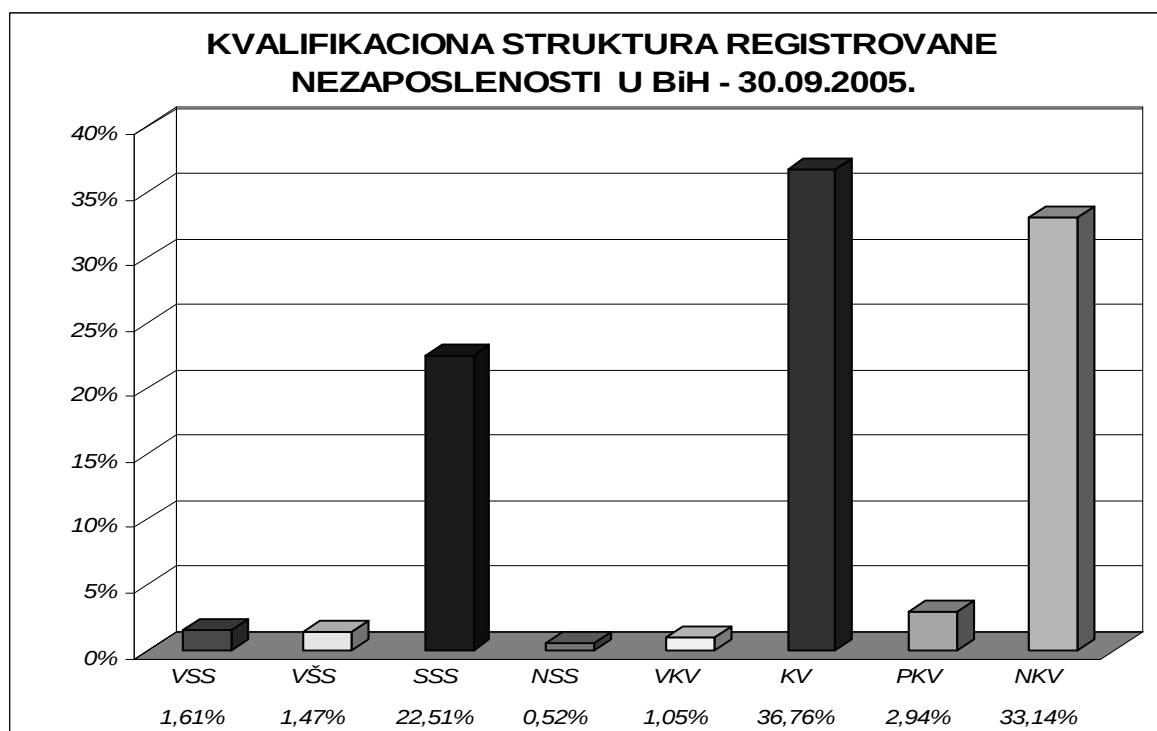
Najmanji broj registrovanih nezaposlenih lica je sa visokom i višom stručnom spremom i na prostoru cijele Bosne i Hercegovine iznosi 15.912, ili 3,08%.

Nameće se zaključak da više od dvije trećine ukupno registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini ima veoma nizak stepen obrazovanja, te je time i mogućnost za zapošljavanje tih lica limitirana.

Tabela 5. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica u BiH sa 30.09.2005.

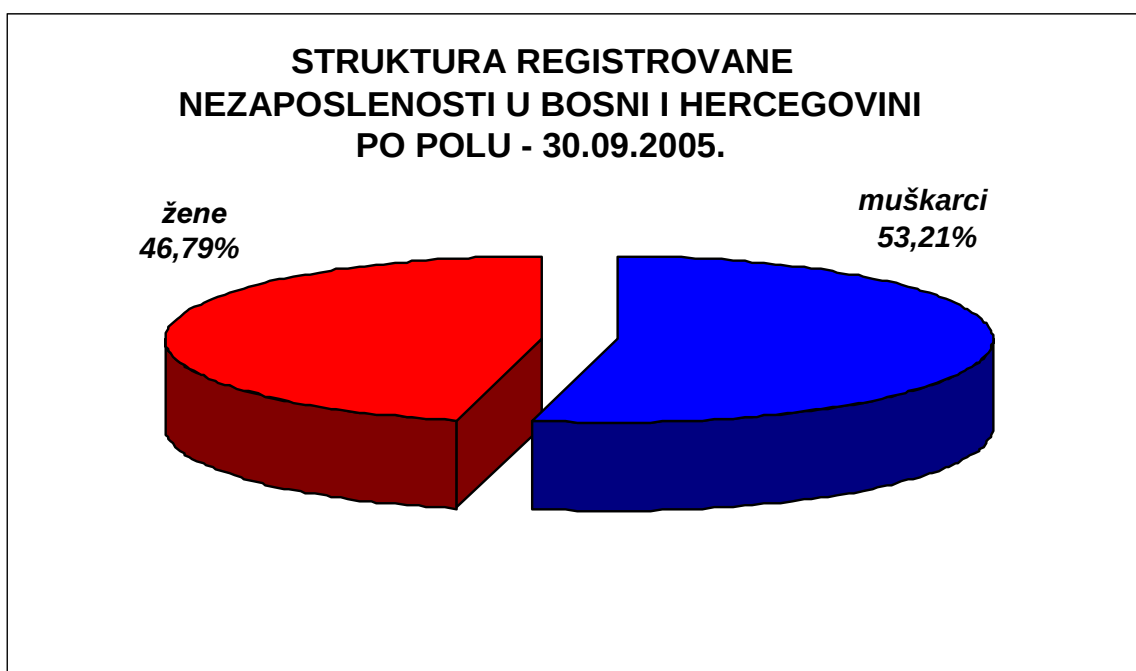
R.B.	Aplikacija-obilježja		Bosna i Hercegovina	%
1	VSS	svega	8.319	1,61%
		žene	4.704	1,94%
2	VŠS	svega	7.593	1,47%
		žene	4.451	1,84%
3	SSS	svega	116.671	22,51%
		žene	71.462	29,47%
4	NSS	svega	2.696	0,52%
		žene	1.765	0,73%
5	VKV	svega	5.453	1,05%
		žene	618	0,25%
6	KV	svega	190.524	36,76%
		žene	71.846	29,63%
7	PKV	svega	15.247	2,94%
		žene	5.757	2,37%
8	NKV	svega	171.733	33,14%
		žene	81.878	33,77%
9	Ukupno:	svega	518.236	100,00%
		žene	242.481	46,79%

Izvor: Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, septembar 2005

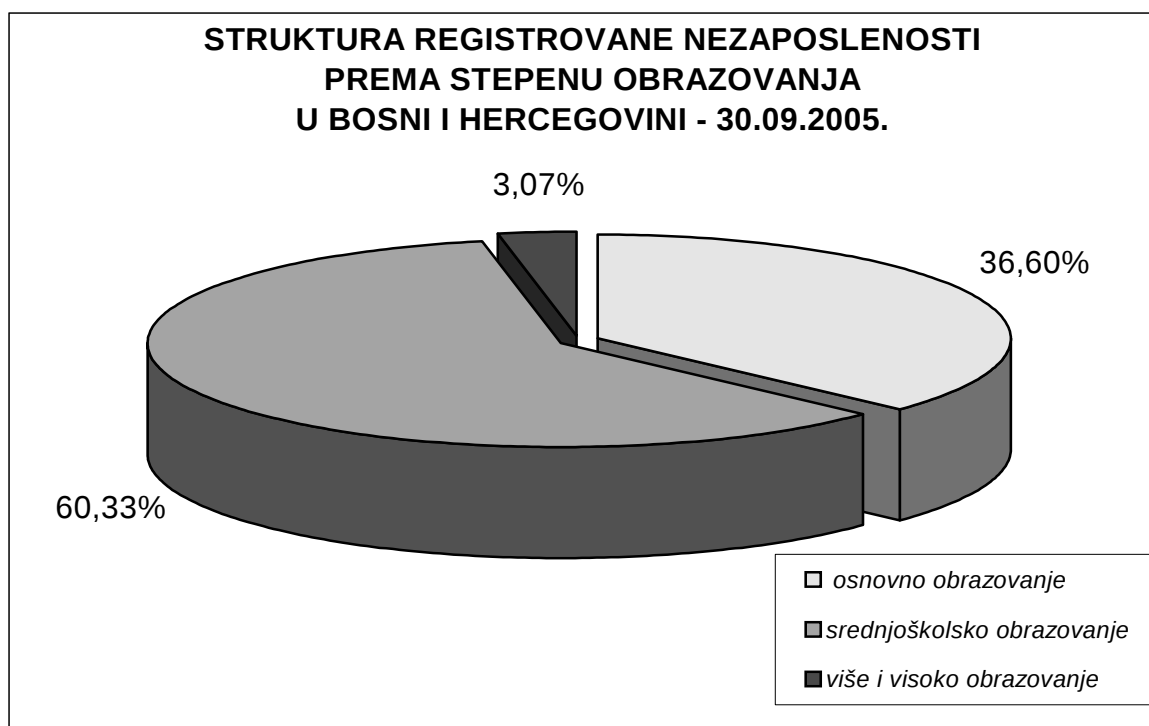
Dijagram 1. Analiza registrovane nezaposlenosti u BiH prema kvalifikacionoj strukturi sa 30.09.2005.

Prema polnoj strukturi registrovanih nezaposlenih lica muškarci čine 53,21%, iako po procjeni demografa u ukupnom stanovništvu učestvuju oko 48%, dok je učešće žena u nezaposlenosti 46,79%, a u ukupnom stanovništvu oko 52%.

Dijagram 2. Analiza registrovane nezaposlenosti u BiH prema polnoj strukturi sa 30.09.2005.

Od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini najveći udio imaju lica dobi između 30 i 45 godina (35,44%) i mladi od 18 do 30 godina (30,12%).

Dijagram 3. Struktura registrovane nezaposlenosti prema stepenu obrazovanja sa 30.09.2005.

Od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica njih 242.481 ili 46,79% su osobe koje prvi put traže zaposlenje, a najveći broj tih lica čine upravo mladi. Stopa nezaposlenosti, na nivou Bosne i Hercegovine sa 30.09.2005. godine iznosi 44,67% i ima tendenciju rasta. Registrovana zaposlenost, gledano na nivou Bosne i Hercegovine, ima tendenciju pada. Dok je u 1998. ukupan broj registrovanih zaposlenih lica bio 651.314 lica, u septembru 2005. godine zaposlenost je smanjena na 640.806.

Na ovakav razvoj događaja uticali su sljedeći faktori:

- nizak nivo ekonomske razvijenosti Bosne i Hercegovine kao glavnog izvora svih oblika nezaposlenosti;
- spori proces implementacije jedinstvene strategije, privrednog i socijalnog razvoja zemlje sa ciljem zapošljavanja u Bosni i Hercegovini;
- sporost u reformi obrazovnog sistema;
- zastarjela i neadekvatna klasifikaciona struktura zanimanja koja nije usklađena sa svjetskim standardima, kao i sa potrebama konkretnog tržišta rada;
- zaostatak u praćenju, primjeni i razvoju novih tehnologija u svijetu;
- slab priliv direktnih stranih ulaganja zbog nepostojanja povoljnog ekonomskog, političkog i pravnog ambijenta;
- spor proces privatizacije.

3. PREDUSLOVI EFIKASNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

- Usvojiti okvirne zakone o radu i zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti na nivou Bosne i Hercegovine;
- Implementacija strategije dugoročnog privrednog i socijalnog razvoja zemlje sa ciljem zapošljavanja (PRSP 2004-2007);
- Stvaranje uslova u zemlji za partnersko djelovanje društvenih aktera na svim političkim nivoima predstavnika poslodavaca, sindikata i vlasti;
- Iskorištenje postojećih privrednih potencijala s ciljem otvaranja novih radnih mjesta;
- Provođenje reforme obrazovnog sistema i unapređenje i modernizacija klasifikacije postojećih zanimanja kroz praćenje i primjenu razvoja novih tehnologija i zanimanja u okruženju;
- Uravnotežen privredni razvoj svih regija u zemlji;
- Harmonizacija zakona Bosne i Hercegovine sa zakonima Evropske unije sa ciljem stvaranja što boljih preduslova za povećano ulaganje stranog kapitala.

STATISTIČKI PREGLED

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, Zavoda za statistiku Republike Srpske i Zavoda za statistiku Brčko Distrikta BiH u Bosni i Hercegovini je u septembru 2005. bilo evidentirano 640.806 zaposlenih osoba, što u odnosu na decembar 2004. godine (638.984) predstavlja povećanje za 1.822 osobe ili 0,29%.

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, u Bosni i Hercegovini sa danom 30.09.2005. godine na evidencijama je prijavljeno 518.236 nezaposlenih osoba, što u odnosu na stanje 31.12.2004. (484.307) predstavlja povećanje za 33.929 osobe ili 7,01%.

Od tog broja, u septembru 2005. godine novoprijavljenih lica koja traže posao je bilo 13.467, a broj lica brisanih sa evidencije sva tri zavoda za zapošljavanje je 12.908. Od ukupnog broja brisanih lica sa evidencije, njih 4.918 ili 38,10% je brisano sa evidencije po osnovu zapošljavanja.

Broj lica koja prvi put traže posao na kraju posmatranog perioda iznosi 225.442 osobe ili 43,50% od ukupnog broja nezaposlenih u Bosni i Hercegovini. Istovremeno, broj prijavljenih potreba za radnicima u septembru 2005. iznosi 2.029, a od toga broj prijavljenih potreba za radnicima na neodređeno vrijeme iznosi 807 ili 39,77%. U toku istog perioda radni odnos je prestao za 4.257 lica.

Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih lica bila je:

- VSS 8.319 ili 1,61%
- VŠS 7.593 ili 1,47%
- SSS 116.671 ili 22,51%
- NSS 2.696 ili 0,52%
- VKV 5.453 ili 1,05%
- KV 190.524 ili 36,76%
- PKV 15.247 ili 2,94%
- NKV 171.733 ili 33,14%

Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje, njih 242.481 ili 46,79 % su žene. Broj registrovanih nezaposlenih žena je veći za 18.449 u odnosu na stanje od 31.12.2004. Prvi put zaposlenje traži 117.716 žena ili 52,22%.

U skladu sa važećim entitetskim zakonima i zakonom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, novčanu naknadu koristilo je 7.660 lica ili 1,48% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih osoba. Pravo na zdravstvenu zaštitu koristilo je 295.596 lica ili 57,04% registrovanih nezaposlenih osoba na području cijele Bosne i Hercegovine.

TABELA 1.
Zbirni izvještaj
Pregled registrovane zaposlenosti – BiH /entiteti

Aplikacija – obilježja	Ukupan broj registrovanih zaposlenih osoba				Indeks IX 2005 / XII 2004.
	XII 2004.	III 2005.	VI 2005.	IX 2005.	
Bosna i Hercegovina	638.984	639.493	642.709	640.806	100,29
<i>Federacija BiH</i>	<i>389.523</i>	<i>389.844</i>	<i>388.912</i>	<i>387.009</i>	<i>99,35</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>236.940</i>	<i>236.899</i>	<i>241.047</i>	<i>241.047*</i>	<i>101,73</i>
<i>Brčko Distrikt BiH</i>	<i>12.521</i>	<i>12.750**</i>	<i>12.750**</i>	<i>12.750**</i>	<i>101,82</i>

*-podaci se odnose na juni 2005. godine

** - podaci o broju zaposlenih u Brčko Distriktu BiH su procjena Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH

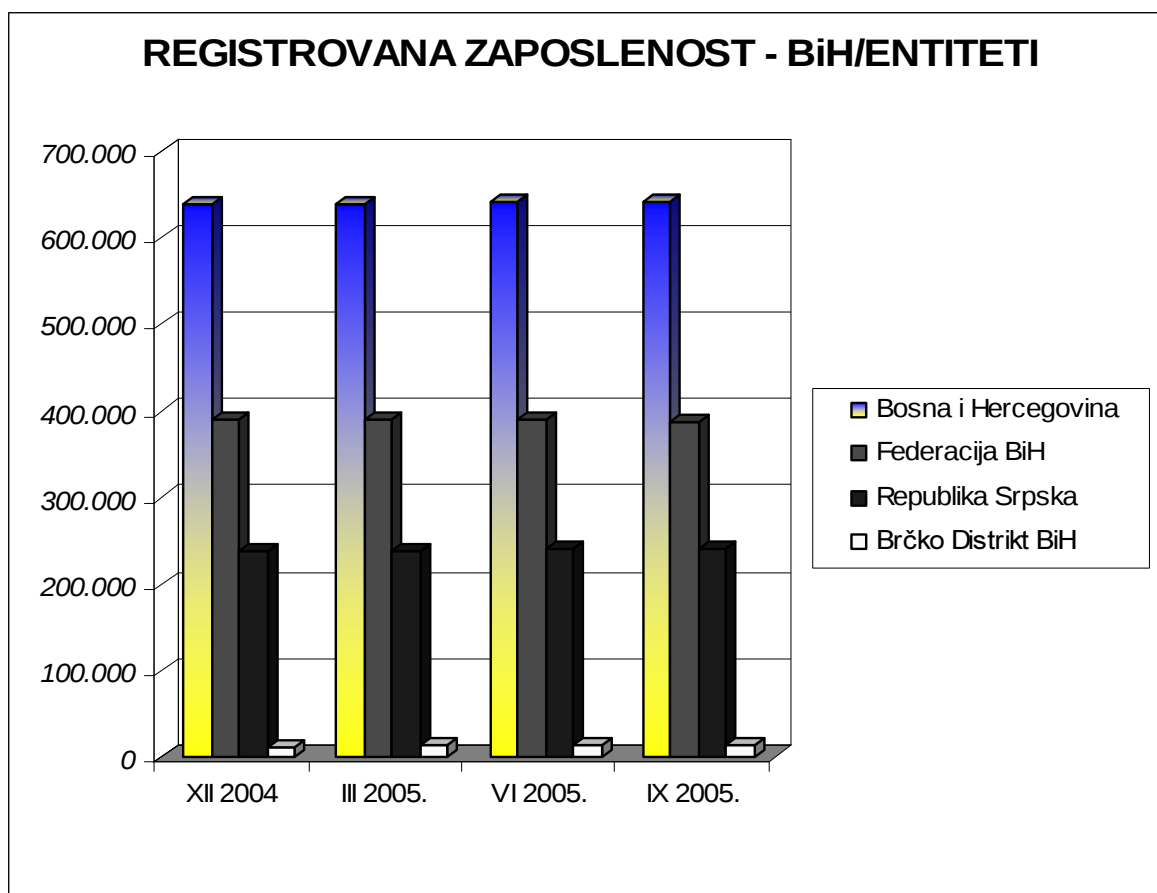
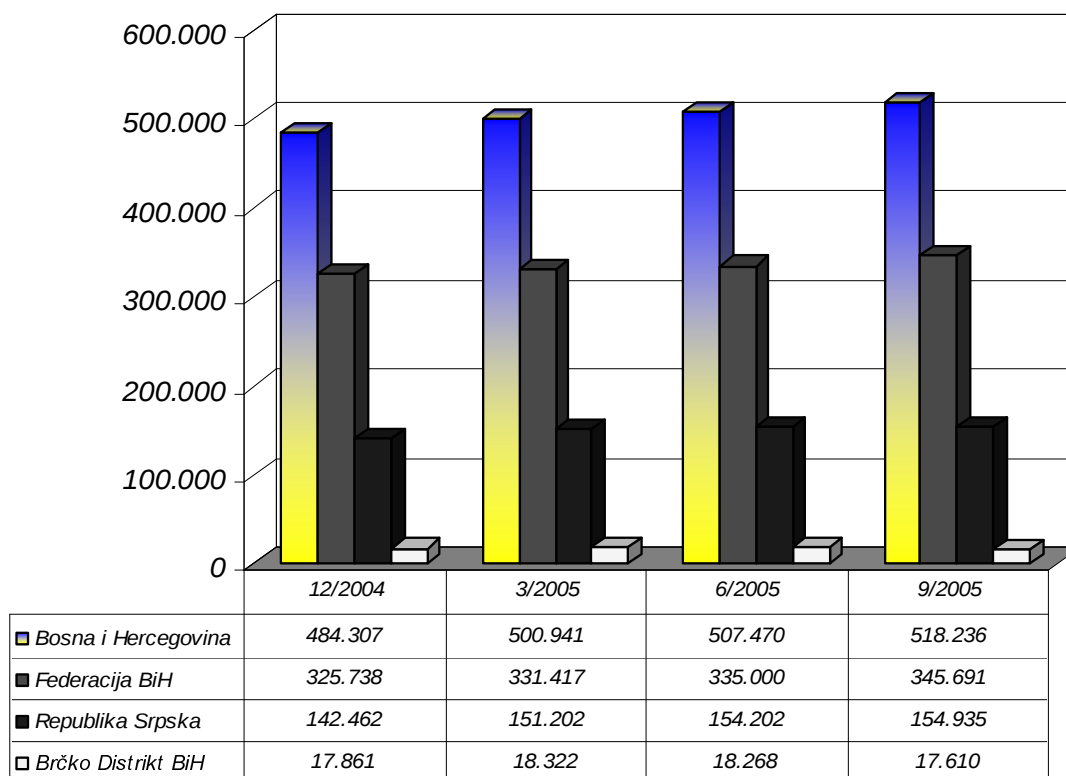

TABELA 2.
Zbirni izvještaj
Pregled zapošljavanja i lica koje traže zaposlenje
u BiH sa stanjem na dan 30.09.2005.

Aplikacija- obilježja		Stepen stručnog obrazovanja								
		Ukupno	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV
1. Lica koja traže posao	Svega	516.964	8.499	7.692	115.534	2.701	5.462	189.883	15.290	171.904
-stanje krajem prethodnog mjeseca	Žene	241.560	4.835	4.529	70.794	1.761	616	71.455	5.760	81.810
2. Novoprijavlj. lica koja traže posao	Svega	13.467	580	381	4.099	49	117	5.051	202	2.988
-u toku izvještajnog mjeseca	Žene	6.390	321	250	2.297	32	15	1.864	101	1.510
3. Broj lica brisanih iz evidencije	Svega	12.908	798	499	3.150	59	154	4.698	252	3.298
-u toku izvještajnog mjeseca	Žene	5.740	469	336	1.754	31	12	1.516	94	1.528
Od ukupnog br brisanih u izv. mj.	Svega	4.918	638	375	1.408	9	48	1.778	55	607
-zaposleno sa evidencije	Žene	2.149	387	269	771	3	2	502	14	201
4. Lica koja traže zaposlenje	Svega	518.236	8.319	7.593	116.671	2.696	5.453	190.524	15.247	171.733
-stanje krajem izvještajnog mj.	Žene	242.481	4.704	4.451	71.462	1.765	618	71.846	5.757	81.878
Od ukupnog broja iz stavke 4.	Svega	225.442	3.481	2.391	51.672	656	388	82.071	3.549	81.235
- lica koji prvi put traže posao	Žene	117.716	2.118	1.548	32.131	440	43	33.975	1.886	45.575
5. Broj prijavljenih potreba za radn.	Svega	2.029	373	246	338	44	34	666	126	202
u izvještajnom periodu	Žene	465	92	82	136	0	0	104	5	46
Od ukupnog broja iz stavke 5.	Svega	807	109	64	158	2	8	366	29	71
- na neodređeno vrijeme	Žene	211	24	26	63	0	0	73	5	20
6. Br. lica kojima je prestao rad.odnos	Svega	4.257	270	223	1.071	26	70	1.689	90	818
u toku izvještajnog perioda,	Žene	1.703	142	149	560	12	8	515	35	282
MATERIJALNO PRAVNA ZAŠTITA										
7. Broj korisnika novčane naknade	Svega	7.660	333	342	2.032	62	318	2.696	297	1.580
	Žene	3.346	163	165	1.156	37	47	960	146	672
8. Broj korisnika zdravstvene zaštite	Svega	295.596	4.992	4.254	65.078	1.662	3.726	115.132	9.084	91.668
	Žene	114.158	2.869	2.359	36.336	894	341	36.337	2.565	32.457

REGISTROVANA NEZAPOSLENOST - BiH/ENTITETI

STRUKTURA REGISTROVANE NEZAPOSLENOSTI U BOSNI I HERCEGOVINI PO POLU

Žene
46,79%

Muškarci
53,21%

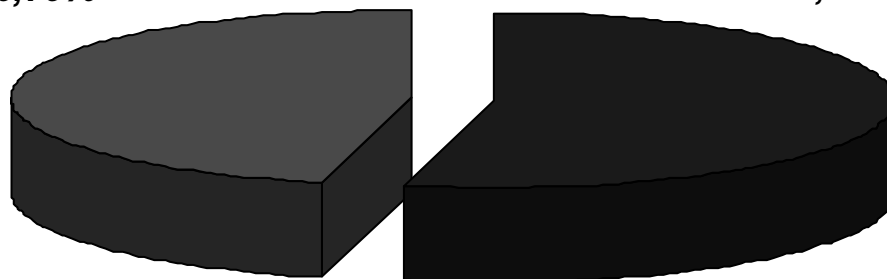

TABELA 3.
Kvalifikaciona struktura nezaposlenih lica sa 30.09.2005.
BiH / entiteti

Red. broj	Aplikacija-obilježja		Ukupno BiH	%	Federacija BiH	%	Republika Srpska	%	Brčko Distrikt BiH	%
1	VSS	svega	8.319	1,61%	5.919	1,71%	2.142	1,38%	258	1,47%
		žene	4.704	1,94%	3.459	2,13%	1.118	1,56%	127	1,43%
2	VŠS	svega	7.593	1,47%	4.804	1,39%	2.592	1,67%	197	1,12%
		žene	4.451	1,84%	3.007	1,85%	1.347	1,88%	97	1,10%
3	SSS	svega	116.671	22,51%	77.512	22,42%	35.975	23,22%	3.184	18,08%
		žene	71.462	29,47%	47.113	29,05%	22.527	31,52%	1.822	20,58%
4	NSS	svega	2.696	0,52%	1.199	0,35%	1.497	0,97%	0	0,00%
		žene	1.765	0,73%	1.057	0,65%	708	0,99%	0	0,00%
5	VKV	svega	5.453	1,05%	2.818	0,82%	2.553	1,65%	82	0,47%
		žene	618	0,25%	300	0,19%	305	0,43%	13	0,15%
6	KV	svega	190.524	36,76%	128.240	37,10%	57.317	36,99%	4.967	28,21%
		žene	71.846	29,63%	47.631	29,37%	21.949	30,71%	2.266	25,60%
7	PKV	svega	15.247	2,94%	11.292	3,27%	3.493	2,25%	462	2,62%
		žene	5.757	2,37%	3.839	2,37%	1.651	2,31%	267	3,02%
8	NKV	svega	171.733	33,14%	113.907	32,95%	49.366	31,86%	8.460	48,04%
		žene	81.878	33,77%	55.746	34,38%	21.871	30,60%	4.261	48,13%
9	Ukupno:	svega	518.236	100%	345.691	100%	154.935	100%	17.610	100%
		žene	242.481	46,79%	162.152	46,91%	71.476	46,13%	8.853	50,27%

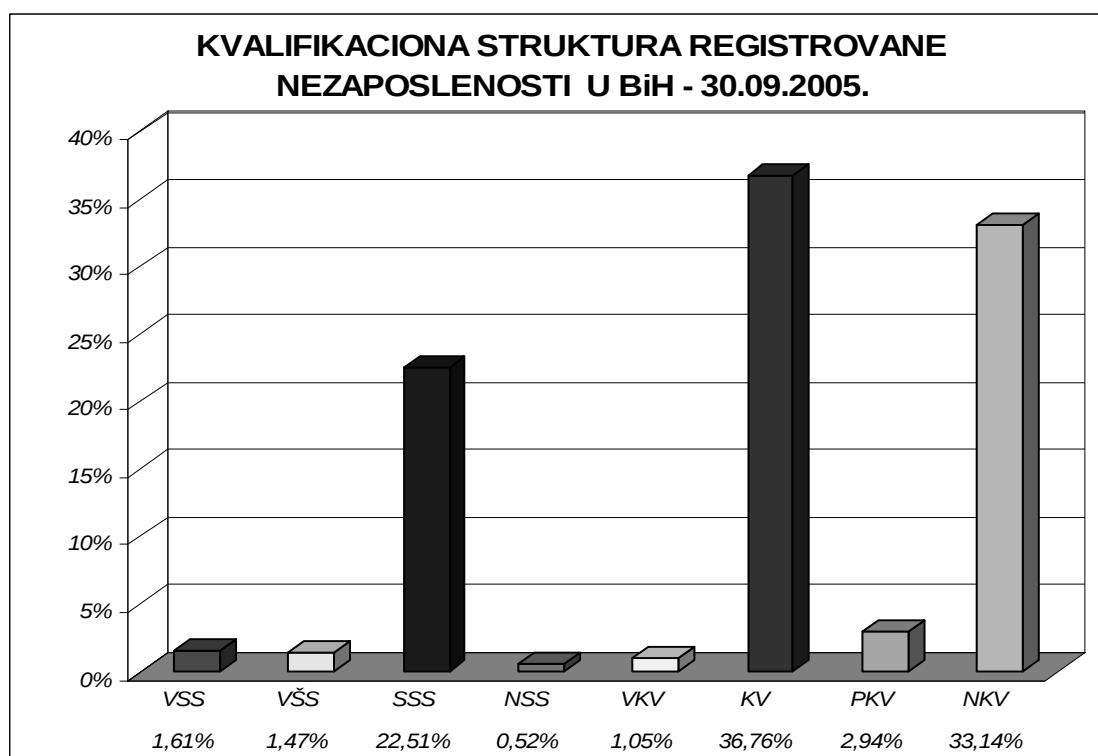

TABELA 4.
Struktura registrovane nezaposlenosti po stepenu obrazovanja
BiH/entiteti

Aplikacija - obilježja	Bosna i Hercegovina				Indeks IX 2005/ XII 2004.
	XII 2004	III 2005	VI 2005	IX 2005	
Ukupno:	484.307	500.941	507.470	518.236	107,01
sa osnovnim obrazovanjem	176.512	186.201	189.447	189.676	107,46
srednjoškolsko obrazovanje	294.000	300.011	302.963	312.648	106,34
više i visoko obrazovanje	13.795	14.729	15.060	15.912	115,35

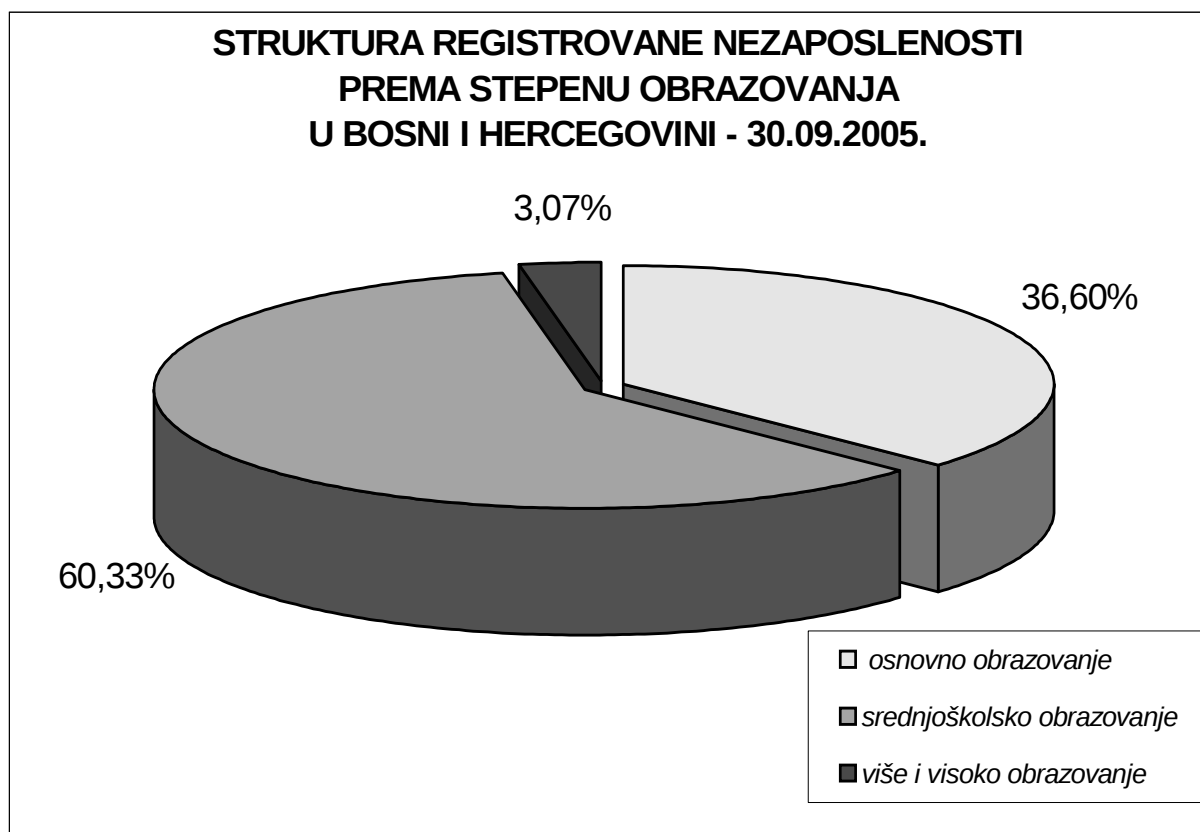

TABELA 5.

*Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih u BiH - korisnici novčane naknade
BiH/entiteti*

Aplikacija - obilježja	Korisnici novčane naknade				Indeks IX 2005/ XII 2004.
	XII 2004	III 2005	VI 2005	IX 2005	
Bosna i Hercegovina:	8.547	9.277	9.015	7.660	89,62
<i>Federacija BiH</i>	<i>4.838</i>	<i>5.791</i>	<i>6.244</i>	<i>4.938</i>	<i>102,07</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>3.701</i>	<i>3.477</i>	<i>2.747</i>	<i>2.680</i>	<i>72,41</i>
<i>Brčko Distrikt BiH</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>24</i>	<i>42</i>	<i>525,00</i>

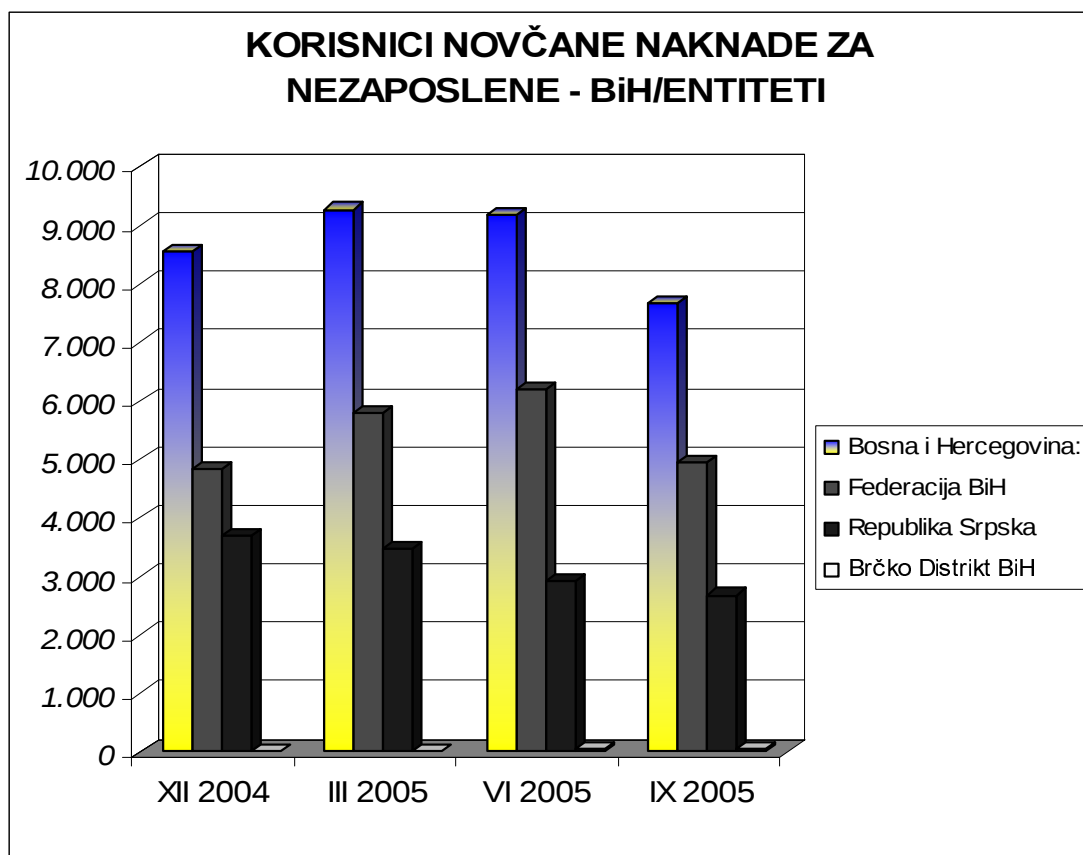
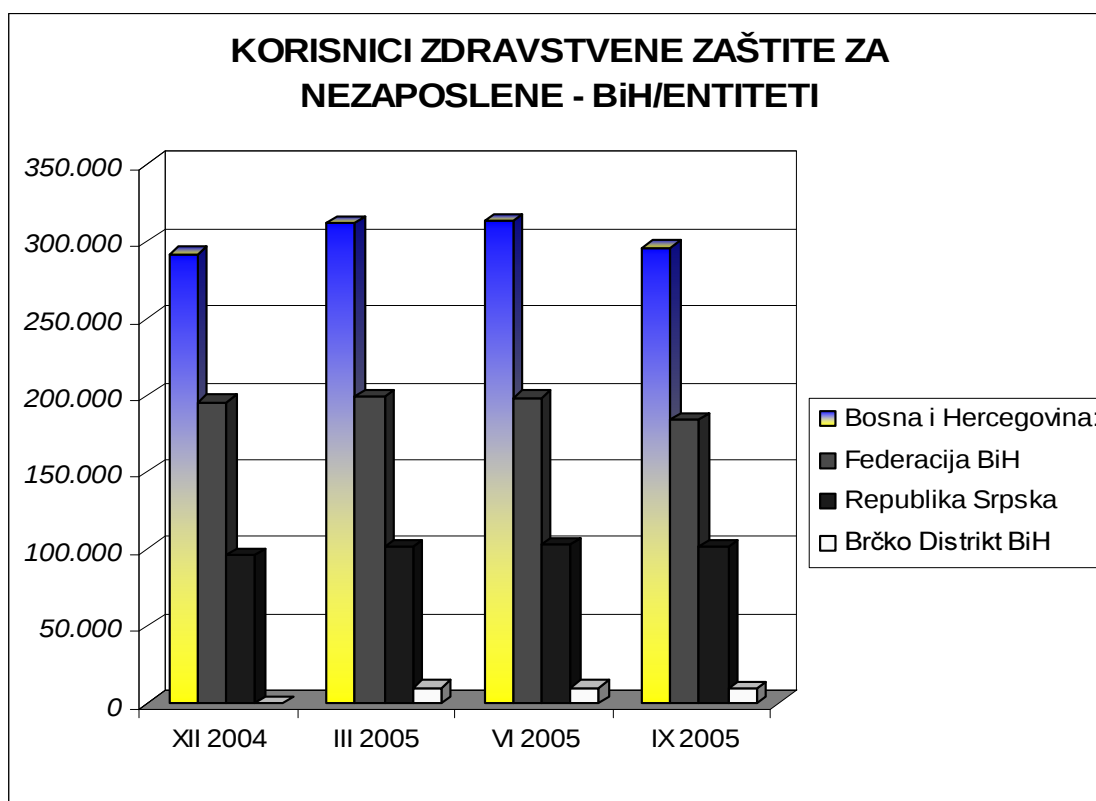

TABELA 6.

*Materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih - korisnici zdravstvenog osiguranja
BiH/entiteti*

Aplikacija - obilježja	Korisnici zdravstvenog osiguranja				Indeks IX 2005/ XII 2004.
	XII 2004	III 2005	VI 2005	IX 2005	
Bosna i Hercegovina:	291.512	311.467	312.680	295.596	101,40
<i>Federacija BiH</i>	<i>195.469</i>	<i>199.199</i>	<i>199.225</i>	<i>184.167</i>	<i>94,22</i>
<i>Republika Srpska</i>	<i>96.043</i>	<i>101.949</i>	<i>103.574</i>	<i>101.663</i>	<i>105,85</i>
<i>Brčko Distrikt BiH</i>	<i>0*</i>	<i>10.319</i>	<i>9.881</i>	<i>9.776</i>	<i>--</i>

*- nisu dostupni podaci za ovaj mjesec

IZVORI PODATAKA I METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori podataka koji se koriste u izradi Statističkog pregleda su podaci koji se dobijaju od Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

OBJAŠNJENJE ZNAKOVA I POJMOVA

- **Nezaposlena lica** su lica bez zaposlenja koja su sposobna za rad, starosne dobi od 15 do 65 godina i koja su evidentirana u biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.
- **Lica koja prvi put traže zaposlenje** su evidentirana lica u biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini koja ranije nisu bila u radnom odnosu.
- **Nezaposlena lica zbog prestanka rada organizacija i poslodavaca** su evidentirana lica u biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini, a ostala su bez posla zbog prestanka rada organizacija i poslodavaca.
- **Korisnici novčane naknade** su nezaposlena lica evidentirana u opštinskim biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini koja su prema odredbama Zakona ostvarila ovo pravo.
- **Novoprijavljena lica koja prvi put traže zaposlenje** su lica koja se opštinskim biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini prijavljuju prvi put radi zaposlenja.
- **Zaposleni sa evidencija službi za zapošljavanje** su lica koja su se zaposlila u zemlji i inostranstvu tokom izvještajnog mjeseca, a bila su evidentirana u službama.
- **Potrebe za radnicima** predstavljaju broj traženih radnika i pripravnika za nepopunjena i novootvorena radna mjesta koje organizacije i poslodavci prijavljuju u biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.
- **Realizovane prijave o potrebama za radnicima** predstavljaju broj zaposlenih radnika i pripravnika prema izvještaju o zasnivanju radnog odnosa, koje poslodavci dostavljaju u biroima neke od službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.

SKRAĆENICE

NKV	nekvalifikovani radnik	NSS	niža stručna sprema
PKV	polukvalifikovani radnik	SSS	srednja stručna sprema
KV	kvalifikovani radnik	VŠS	viša školska sprema
VKV	visoko kvalifikovani radnik	VSS	visoka stručna sprema

ZNAKOVI

-	nema pojave	...	ne raspolaže se podacima
*	ispravljen podatak	()	procijenjen podatak
θ	prosjeak	1)	oznaka za napomenu